

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁANIA SYSTEMU ZAPEWNIANIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA
w roku akademickim 2019/2020
Wydział Prawa

Liczba studentów łącznie: **2431** (stan na 31.12.2019 r.)

w tym:

na studiach stacjonarnych: **1195**

na studiach niestacjonarnych: **1236**

Liczba uczestników studiów doktoranckich: **149**

Liczba uczestników studiów podyplomowych: **128**

**1. MONITOROWANIE KOMPETENCJI I DOŚWIADCZENIA ORAZ
KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI AKADEMICKICH I INNYCH OSÓB
PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA ZE STUDENTAMI I DOKTORANTAMI**

Proces monitorowania kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami i doktorantami na Wydziale Prawa UwB odbywa się według następujących kryteriów zawartych w § 4 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku:

1) systematyczna analiza i ocena pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich

W roku akademickim 2019/2020 systematyczna analiza i ocena kadry badawczo-dydaktycznej, badawczej i dydaktycznej pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich odbywała się na podstawie informacji składanych przez nauczycieli akademickich do sekretariatu Wydziału Prawa i umieszczanych w systemie POLON¹. Stosowne informacje obejmujące udział w konferencjach krajowych i międzynarodowych, ich organizację, uczestnictwo w kongresach, sympozjach, zjazdach i forach pracownicy przekazywali kierownikom katedr. Na tej podstawie wyrażali oni zgodę na przyznanie środków finansowych na realizację proponowanych aktywności. Następnie dziekan wydziału dokonywał ich akceptacji.

¹ Decyzja nr 4 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami i doktorantami.

W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich brali oni udział w warsztatach z zakresu przygotowywania wniosków w konkursach NCN przeprowadzonych *online* na platformie Blackboard Collaborate (12.05.2020 r.). Uczestniczyli również w warsztatach *online* zorganizowanych przez NCN dla wnioskodawców z obszaru nauk społecznych (04.06.2020 r.). Wykorzystując uzyskaną w ostatnich latach wiedzę dotyczącą aplikowania o projekty badawcze w 2019 r. pracownicy złożyli 30 wniosków, z czego 3 uzyskały pozytywne decyzje, a w 2020 r. - 27 wniosków (stan na 30.09.2020 r.). Według informacji od pracowników do końca 2020 r. złożone zostaną kolejne wnioski.

Ponadto, pracownicy wydziału na bieżąco otrzymywali informacje dotyczące możliwości korzystania z kursów z obsługi baz bibliograficznych, np. EBSCO czy baz danych, np. LEX, LEGALIS. Uczestniczyli też w szkoleniach dotyczących funkcji ORCID i zasad ewaluacji.

W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczyciele akademicy dbali o rozwój naukowy, czego przejawem było uzyskiwanie przez nich tytułu lub stopnia naukowego. W roku akad. 2019/2020 8 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego i 1 osoba - tytuł profesora.

Należy podkreślić, że ocena działalności nauczycieli akademickich pod kątem podnoszenia kwalifikacji zawodowych odbywa się na wydziale na bieżąco.

2) *systematyczna analiza i ocena obsady zajęć dydaktycznych przez pracowników badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych oraz inne osoby prowadzące zajęcia ze studentami i doktorantami pod kątem zgodności ich kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji zawodowych (specjalizacja naukowa, dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe) z prowadzonymi zajęciami*

W roku akademickim 2019/2020 na Wydziale Prawa odbywała się systematyczna analiza i ocena obsady zajęć dydaktycznych przez osoby prowadzące zajęcia ze studentami i doktorantami pod kątem zgodności ich kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji zawodowych z prowadzonymi zajęciami. Następowwała ona z uwzględnieniem naukowej oraz dydaktycznej specjalizacji poszczególnych pracowników i przybierała wymiar zapewniający najwyższą ich jakość. Kryterium doboru stanowiło doświadczenie naukowe, zawodowe oraz kompetencje dydaktyczne. Rekrutacja na stanowiska nauczycieli akademickich prowadzona była w drodze konkursów zgodnie z Ustawą prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz według procedur określonych w Statucie UwB. Dzięki temu kadra realizująca kształcenie odznacza się wysokim i uznanym dorobkiem naukowym oraz wszechstronnym

przygotowaniem dydaktycznym. Obsady zajęć dydaktycznych dokonywał dziekan wydziału w porozumieniu z kierownikami katedr, zakładów i pracowni.

W zakresie oceny dotyczącej wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem brane były pod uwagę opinie studentów wyrażone w ankietach oraz hospitacje zajęć dokonywane przez dziekana lub upoważnionych przez niego kierowników katedr/zakładów/pracowni. Wyniki ankietyzacji i hospitacji były poddawane analizie w sprawozdaniu z działania systemu zapewniania jakości kształcenia na wydziale, a wnioski z niej płynące pozwalały na podjęcie stosownych przedsięwzięć na rzecz doskonalenia jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych przez poszczególnych członków kadry. Pracowników, u których wyniki ankiet były zdecydowanie krytyczne, dziekan w indywidualnych rozmowach zobowiązał do pełnego i należytego wypełniania obowiązków związanych z kształceniem, do poprawy sposobów zaliczania zajęć i relacji ze studentami. Proponował też sposoby wsparcia w zakresie realizacji dydaktyki.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Ocena kompetencji i doświadczenia nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami, doktorantami i uczestnikami studiów podyplomowych na Wydziale Prawa UwB odbywa się we właściwy sposób. Następuje poprzez realizację wymogów nakładanych przez przepisy prawa i stawianych przez dziekana. W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich nadal należy dążyć do zwiększenia liczby efektywnie składanych wniosków o finansowanie projektów badawczych.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacja WZJK zalecająca zwiększenie liczby składanych wniosków o finansowanie projektów badawczych została zrealizowana. Pracownicy wydziału brali udział w szkoleniach i spotkaniach na temat przygotowywania oraz pozyskiwania źródeł finansowania projektów badawczych.

Rekomendacja UZJK zalecająca raportowanie w rocznym sprawozdaniu sposobu wykorzystania uzyskanych danych z monitorowania różnych obszarów systemu jakości kształcenia została zrealizowana. Informacje o niewielkiej efektywności pozyskiwania projektów badawczych przyczyniły się do organizacji warsztatów z tego zakresu.

2. MONITOROWANIE I DOSKONALENIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Ocena procesu kształcenia na Wydziale Prawa UwB odbywa się według kryteriów zawartych w § 5 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada

2019 r. W roku akademickim 2019/2020 na Wydziale Prawa na potrzeby monitorowania procesu kształcenia opierającego się na analizie i ocenie programów kształcenia oraz ich realizacji decyzją dziekana² powołano na wszystkich kierunkach studiów na dany rok akademicki odpowiednie zespoły. Składają się one z co najmniej trzech nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na poszczególnych kierunkach. Zespoły te dokonują analizy i oceny:

- 1) zgodności koncepcji kształcenia ze strategią uczelni,
- 2) adekwatności programu studiów do zakładanych efektów uczenia się,
- 3) zgodności programu studiów (w tym form prowadzonych zajęć) z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz dostosowania programu do specyfiki profilu i formy studiów,
- 4) prawidłowości stosowania punktów ECTS,
- 5) zgodności treści programowych zajęć zawartych w sylabusach z programem studiów,
- 6) sposobu weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia (np. adekwatności zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się) oraz dostępu studentów i uczestników studiów podyplomowych do informacji na temat stosowanych zasad oceniania,
- 7) systemu weryfikacji końcowych efektów uczenia się,
- 8) realizacji programu praktyk studenckich w odniesieniu do zakładanych efektów uczenia się,
- 9) monitoringu karier studentów i absolwentów studiów (na podstawie informacji z Działu Spraw Studenckich – Biuro Karier), osób ubiegających się o stopień doktora i osób, które uzyskały ten stopień, prowadzonego przez właściwego ministra do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, oraz wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy.

Zespoły po zakończonym roku akademickim, jednak nie później niż do dnia 15 września 2020 r., miały obowiązek przedłożyć dziekanowi sprawozdania dotyczące monitorowania procesu kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa.

Na podstawie sprawozdań złożonych przez Zespoły do spraw monitorowania procesu kształcenia na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Prawa

² Decyzja nr 1 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 17 stycznia 2020 r. w sprawie powołania Wydziałowego zespołu ds. jakości kształcenia.

wyprowadzono szereg wniosków. Ustalono, że:

Ad. 1) występuje spójność koncepcji kształcenia ze strategią uczelni na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. W obowiązujących koncepcjach zawarte są wymagane elementy, w tym moduły kształcenia wraz z przypisanymi efektami uczenia się. Ponadto, wszystkie kierunki studiów są umiejscowione w obszarach kształcenia opisanych w Polskich Ramach Kwalifikacji (PRK) i wpisują się w obszar kształcenia w zakresie nauk społecznych. Jednocześnie zarówno nazwy kierunków studiów, stopnie, profile, jak i formy studiów są spójne. Również ich określony profil kształcenia (ogólnoakademicki) jest spójny z określonymi efektami kształcenia.

Ad. 2) występuje adekwatność programu studiów do zakładanych efektów uczenia się na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. Liczba semestrów studiów oraz ogólna liczba punktów ECTS jest zgodna ze standardami kształcenia. Ponadto, struktura programów studiów wyodrębnia takie moduły kształcenia, do których przypisane zostały efekty uczenia się oraz punkty ECTS uwzględniające wszystkie elementy pracy studenta niezbędne dla osiągnięcia zakładanych w standardach kształcenia efektów uczenia się. Na podstawie przeprowadzonej analizy sylabusów przedmiotów można wskazać kilka wniosków. Po pierwsze, zauważalna jest w roku akademickim 2019/2020 poprawa jakości sylabusów poprzez ich dostosowanie do wymogów wynikających z przepisów wewnętrznych Uniwersytetu w Białymstoku (dotyczy to również przedmiotów oferowanych w językach obcych). Zauważalnie wzrosła ilość sylabusów zamieszczanych w systemie USOSweb (dotyczy to również przedmiotów oferowanych w językach obcych). Część sylabusów wciąż wymaga drobnej korekty, w szczególności w części B sylabusa.

Ad. 3) występuje zgodność programów studiów (w tym form prowadzonych zajęć) z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz dostosowanie programu do specyfiki profilu i formy studiów na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. Zatem, programy studiów na wszystkich kierunkach studiów spełniają wymogi przewidziane w przepisach prawa. Wprowadzone w programach studiów moduły kształcenia umożliwiają osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów uczenia się, zarówno w wymiarze wiedzy, kompetencji, jak i umiejętności. Budowa przeanalizowanych programów i zawartość poszczególnych modułów korespondują w związku z ogólnoakademickim profilem studiów na Wydziale Prawa. Programy są dostosowane do oferowanych form kształcenia, uwzględniając ich specyfikę. Uwagę w tym względzie zwraca elastyczność programów studiów dająca studentowi –

oczywiście w określonym zakresie – szansę wyboru modułów o zbliżonej zawartości, wychodzących naprzeciw jego indywidualnym zainteresowaniom.

Ad. 4) występuje prawidłowość stosowania punktów ECTS na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. Liczba punktów ECTS w programach studiów jest odpowiednia do wymagań stosowanych w ogólniakademickim profilu studiów. Sposób wyliczania punktacji jest właściwy. Liczba punktów ustalona dla odpowiednich przedmiotów odzwierciedla wkład pracy studenta wymagany do osiągnięcia efektów uczenia się. Wyraża on zarówno pracę własną, jak i realizowaną w ramach zajęć dydaktycznych na terenie uczelni oraz praktyk zawodowych. Stosowany system umożliwia również indywidualizację procesu kształcenia oraz wymianę międzyuczelnianą.

Ad. 5) występuje zgodność treści programowych zajęć zawartych w sylabusach z programem studiów na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. Niemal wszystkie sylabusy mają prawidłowo wypełnioną rubrykę „Zakres tematów” oraz „Literatura”. Jedynie w nielicznych przypadkach stwierdzono brak zakresu tematów, a opis treści programowych uznano za lakoniczny.

Ad. 6) występuje prawidłowy sposób weryfikacji zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na każdym etapie kształcenia (np. adekwatności zakresu wymagań i form oceniania wobec zakładanych efektów uczenia się) na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. Umożliwiony jest także dostęp studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych do informacji na temat stosowanych zasad oceniania. Z analizy sylabusów wynika, że szczegółowe karty przedmiotów najczęściej zawierają dane określające efekty podlegające sprawdzeniu oraz zasady i formy ich oceny. W sylabusach został też wskazany bilans nakładu pracy studenta podany w przeliczeniu na liczbę punktów ECTS oraz nakład pracy studenta związany z udziałem w zajęciach, z wyodrębnieniem czasu wymagającego bezpośredniego udziału nauczyciela oraz zajęć o charakterze praktycznym. Ponadto, uznano, że w niektórych przypadkach forma egzaminu podawana w sylabusach jako ustna lub pisemna jest dość ogólnikowa. Zatem, zwłaszcza forma pisemna powinna zostać doprecyzowana poprzez wskazanie testu, opisowych odpowiedzi na zadane pytania, rozwiązanie przypadku czy też eseju, bądź innego rodzaju oraz wskazania trybu jego przeprowadzenia (tryb stacjonarny, tryb zdalny). Postuluje się przeprowadzanie egzaminów oraz zaliczeń w formie pisemnej innej niż testowa lub w formie odpowiedzi ustnej (obecnie trudnej ze względu na sytuację epidemiczną). Stosowanie jako formy zaliczenia przedmiotu, bądź wystawiania oceny z

egzaminu na podstawie frekwencji na zajęciach zespoły uznały za praktykę niedopuszczalną w świetle możliwości weryfikacji efektów uczenia się. Poza tym uznano, że z punktu widzenia zapewnienia skutecznej weryfikacji zakładanych efektów uczenia się pożądane byłoby urozmaicenie metod stosowanych przez prowadzących przedmioty. Zasadnym wydaje się włączenie takich metod weryfikacji efektów, które umożliwiłyby bieżącą kontrolę postępów czynionych przez studenta zgodnie z etapem zaawansowania zajęć, takich jak np. opracowanie eseju, prezentacji czy też rozwiązanie przypadku. Wzbogacenie aktualnego instrumentarium weryfikacji efektów jest istotne w kontekście wymagania, aby do każdego zdefiniowanego efektu kształcenia przypisane były jasne kryteria i sposoby jego weryfikacji. Ponadto zespoły potwierdziły, że treść sylabusów oraz informacje na temat stosowanych zasad i kryteriów oceniania są udostępniane studentom, doktorantom i uczestnikom studiów podyplomowych w sylabusach przedmiotów zamieszczanych przez prowadzących w systemie USOS. Dodatkowo dysponują oni dostępem do „plików do pobrania” na stronie internetowej wydziału, w których zamieszczane są zestawy zagadnień egzaminacyjnych.

Ad. 7) występuje prawidłowy system weryfikacji końcowych efektów uczenia się na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. Należy zaznaczyć, że system ten był różny w semestrach zimowym i letnim roku ak. 2019/2020. Wynikało to z zaistniałej sytuacji epidemicznej. O ile w semestrze zimowym końcowe efekty uczenia się weryfikowano w formie bezpośredniej, o tyle w semestrze letnim dominowała forma zdalna. W przypadku przedmiotów realizowanych w semestrze zimowym, weryfikacja końcowych efektów uczenia się odpowiadała efektom zakładanym i została zrealizowana w formie proponowanej przez prowadzących zajęcia w sylabusach przedmiotów. Natomiast, w przypadku przedmiotów realizowanych w semestrze letnim oraz przedmiotów prowadzonych w cyklu rocznym, weryfikacja końcowych efektów uczenia się - w związku z przejściem uczelni na nauczanie zdalne - wymagała zweryfikowania przez prowadzącego zajęcia w odniesieniu do efektów uprzednio założonych w sylabusie. Z uwagi na przeciwdziałanie COVID-19 zostały przyjęte wewnętrzne unormowania wprowadzające zdalne zaliczenia/egzaminy kończące zajęcia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej. Weryfikacja końcowych efektów uczenia się nastąpiła poprzez poinformowanie studentów przez prowadzących zajęcia dydaktyczne o terminie i formie zaliczenia/egzaminu kończącego zajęcia przez rozszerzenie ogólnej formuły „egzamin pisemny” o dodatkowe elementy np. „test na platformie Blackboard”, czy „praca wykonana przez system USOS-mail”, a także dokonanie przez prowadzących odpowiednich adnotacji w sylabusach przedmiotów. Należy

podkreślić, że jakkolwiek konieczność dostosowania się do formy cyfrowej prowadzenia zajęć i weryfikacji końcowych efektów uczenia się stanowiła wyzwanie zarówno dla nauczycieli akademickich, jak i studentów, to zasadniczo zrealizowano założone cele i oceniono prace studentów, w tym dyplomowe.

Ad 8) występuje prawidłowa realizacja programu praktyk studenckich w odniesieniu do zakładanych efektów uczenia się na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. Należy zauważyć, że w roku ak. 2019/2020 procedura zaliczenia praktyk miała szczególnie charakter z uwagi na pandemię koronawirusa, która wymusiła ograniczenie bezpośredniego kontaktu studenta z osobami odpowiedzialnymi ze strony wydziału oraz utrudniła samo odbywanie praktyk. Zaliczenie odbywało się więc na podstawie dostarczonego przez studenta skanu dziennika praktyk. Część studentów wybierała możliwość zaliczenia pracy na poczet praktyk. Po otrzymaniu zgody prodziekana ds. dydaktyki, skan pisma był wysyłany przez pracownika dziekanatu opiekunowi praktyk, który na tej podstawie wpisywał zaliczenie do systemu USOS, a następnie w wiadomości zwrotnej informował o fakcie i dacie zaliczenia. Pomimo wspomnianych trudności, w ocenie zespołów obecny kształt zasad, celów i procedury odbywania praktyk studenckich pozwolił na pełną realizację wszystkich efektów uczenia się przypisanych praktykom zawodowym w programie studiów.

Ad 9) występuje prawidłowy monitoring karier studentów i absolwentów studiów (na podstawie informacji z Działu Spraw Studenckich – Biuro Karier), osób ubiegających się o stopień doktora i osób, które uzyskały ten stopień, prowadzonego przez właściwego ministra do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Odbywa się też analiza zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy na wszystkich kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa. Podstawą do wyprowadzania wniosków było opracowanie „Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019. Raport z badań.”, będące wynikiem badań ankietowych przeprowadzonych wśród absolwentów. W badaniach wzięli udział absolwenci kierunków: prawo (44%), administracja (22%), kryminologia (21%) oraz bezpieczeństwo narodowe (13%).

Ustalono, w szczególności, że zdecydowanie najczęściej spośród badanych absolwentów administracji wykorzystuje umiejętności nabyte podczas studiów w pracy zawodowej (40%). W przypadku absolwentów prawa taką odpowiedź zaznaczyło 22% ankietowanych, a kryminologii - zaledwie 5% badanych. Co niepokojące, żaden absolwent po bezpieczeństwie narodowym nie zaznaczył tej odpowiedzi. Ponadto, absolwenci

bezpieczeństwa narodowego wskazali na największe trudności podczas poszukiwania pracy. W tym zakresie ponad 80% absolwentów tego kierunku wskazało na brak ofert na lokalnym rynku pracy, brak odpowiednich kwalifikacji oraz nieatrakcyjne warunki zatrudnienia. Równie niepokojące były wyniki raportu w przypadku kierunku kryminologii. Wszyscy ankietowani jego absolwenci twierdzili, że nie ma dla nich ofert na lokalnym rynku pracy (100%). Ponadto 80% wskazało, że ma zawód, po którym trudno znaleźć pracę (83%), a blisko 70% podkreśla, że nie posiada doświadczenia (67%). W przypadku absolwentów administracji największą trudność w poszukiwaniu pracy, zdaniem respondentów, stanowi brak doświadczenia (80%), a także brak ofert na lokalnym rynku pracy (80%). Brak ofert jest również podkreślany przez ponad 90% biorących w ankiecie absolwentów prawa (94%). Ponadto, absolwenci administracji twierdzili, że ukończone studia przygotowały ich pod względem praktycznym do wykonywania zawodu (34%). Najślabiej w tym zakresie wypadały odpowiedzi absolwentów prawa (6%). Ponadto, połowa absolwentów administracji jest zdania, że studia wyposażyły ich w niezbędną wiedzę i informacje, które mogą się przydać w ich zawodzie. Podobne zdanie ma 44% ankietowanych absolwentów kryminologii oraz 43% absolwentów prawa. Powyższe prowadzi do wniosku, że absolwenci dużo lepiej oceniali przygotowanie teoretyczne niż praktyczne do wykonywania zawodu. W opinii badanych w rozwinięciu umiejętności specjalistycznych w największym stopniu studia pomogły absolwentom administracji (44%), a najmniejszym - prawa (35%). Ukończone studia pomogły też absolwentom w rozwinięciu języków obcych. Najbardziej zadowoleni byli absolwenci kryminologii (27%), a najmniej - prawa (71%). W opinii badanych studia pomogły też w rozwinięciu umiejętności informatycznych. Najlepiej ten aspekt oceniają absolwenci administracji – 28%, a najmniej - prawa.

Zespoły zauważyły, że można byłoby rozważyć poinformowanie studentów jeszcze na etapie rekrutacji o możliwości podjęcia zatrudnienia w podmiotach, w których posiadanie wiedzy zdobytej w trakcie studiów na kierunkach prowadzonych na Wydziale Prawa byłoby atrakcyjne dla potencjalnego pracodawcy poprzez stworzenie osobnej zakładki na stronie internetowej Wydziału Prawa dedykowanej studentom określonego kierunku. Ponadto, można informować studentów o wartości dodanej posiadania tytułu licencjata lub magistra poprzez np. dodatkowe punkty w rekrutacji do określonych miejsc pracy. Potrzebne byłoby podjęcie działań obliczonych na premiowanie kierunków w procesie rekrutacyjnym np. do organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, administracji.

Zespoły podkreśliły, iż z punktu widzenia szans absolwenta na rynku pracy pożądana

jest konsekwentna analiza zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy. Wynika stąd konieczność zaangażowania interesariuszy zewnętrznych w monitorowanie procesu kształcenia. Powołana Wydziałowa Rada Konsultacyjna jest odpowiedzią na te potrzeby. Jej członkowie biorą czynny udział w procesie weryfikacji planów i programów studiów, co staje się czynnikiem wzmacniającym zgodność zakładanych efektów uczenia się z potrzebami artykułowanymi przez potencjalnych pracodawców. Uczestniczą też w spotkaniach, podczas których dyskusji podlega Raport z badania losów absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku.

Ponadto, w ramach realizacji § 5 ust. 1 pkt 7 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. przewidującego ocenę systemu weryfikacji końcowych efektów uczenia się obowiązują odpowiednie rozwiązania przyjęte decyzją dziekana³. W szczególności: określają one terminy składania przez promotorów w dziekanatach wykazu tematów prac dyplomowych studentów ostatniego roku studiów przygotowujących w danym roku akademickim prace magisterskie i licencjackie do ich obrony, tryb zatwierdzania tematów prac dyplomowych, a także podstawy i tryb dokonywanej oceny samodzielności pracy. Przyjęto, że przy wykorzystaniu dostępnych środków do czuwania nad samodzielnością przygotowywanej pracy dyplomowej jest zobowiązany jej promotor. Obecnie tym celu wykorzystuje on Jednolity System Antyplagiatowy. Powyższa decyzja dotyczy też sposobu powoływania przez dziekana komisji egzaminu dyplomowego (zgodnie z § 44 ust. 3 Regulaminu studiów) oraz terminu egzaminu dyplomowego (zgodnie z § 44 ust. 4 Regulaminu studiów)⁴. Natomiast zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego zostały określone Uchwałą nr 3425 Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 15 listopada 2019 r.⁵ Zgodnie z w/w wymogami wszyscy promotorzy zrealizowali swój obowiązek związany z dostarczeniem do dziekanatów tematów prac dyplomowych.

W ramach realizacji § 5 ust. 3 i ust. 4 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. na wydziale obowiązują procedury monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia, w tym programu studiów⁶. Przy tegorocznej analizie i

³ Decyzja nr 15 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie systemu weryfikacji końcowych efektów uczenia się.

⁴ Także: Komunikat nr 5 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie warunków przystąpienia do egzaminu dyplomowego.

⁵ Uchwała nr 3425 Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 15 listopada 2019 r. w sprawie przeprowadzania egzaminu dyplomowego.

⁶ Decyzja nr 5 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia, w tym programu studiów.

ocenie programów kształcenia przez odpowiednie zespoły zgodnie z powołaną uchwałą były brane pod uwagę wyniki analiz z Raportu obejmującego badanie losów Absolwentów UwB z rocznika 2018/2019, zawierającego analizy dotyczące monitorowania karier zawodowych absolwentów Wydziału Prawa, a także wyniki analizy zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w procesie kształcenia⁷, w opinii 269 badanych (co stanowi 3,1% uprawnionych), tj. studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, zarówno jednolitych magisterskich, jak i I, II stopnia oraz doktorantów, a także uczestników studiów podyplomowych⁸ przyniosły następujące rezultaty. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 1. Kierunki studiów w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ogólna ocena kierunków studiów	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[%] badanych				
Czy biorąc pod uwagę wszystkie aspekty procesu kształcenia, jest Pan/Pani zadowolony(a) z odbywanych studiów? ⁹	28,89	51,85	10,37	7,78	1,11
Czy uważa Pan/Pani, że dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu jest wystarczająca?	18,66	51,49	14,18	12,69	2,99
Czy uważa Pan/Pani, że sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania są na ogół odpowiednie?	18,15	60,00	12,96	7,41	1,48
Czy uważa Pan/Pani, że oferta wyboru przedmiotów dodatkowych (fakultetów itp.) jest wystarczająca?	24,25	33,58	15,67	16,42	10,07
Czy uważa Pan/Pani, że proporcje między zajęciami praktycznymi a teoretycznymi są właściwe?	16,79	26,49	18,28	17,54	20,90
Czy zależałoby Panu/Pani na tym, by intensywność nauki na Pana/Pani kierunku była większa niż obecnie?	12,73	16,10	27,72	29,21	14,23

Jak wynika z tabeli nr 1 zdecydowana większość badanych bardzo pozytywnie ocenia

⁷ Informacje pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2020 r.

⁸ Ankiety wypełniło 248 studentów/2475, co stanowi 10,02%; 14 doktorantów/149, co stanowi 9,40%; 7 uczestników studiów podyplomowych/124, co stanowi 5,65%.

⁹ Zadowolonych z odbywanych studiów było: 197 studentów/248, co stanowi 79,44%; 13 doktorantów/149, co stanowi 92,86%; 7 uczestników studiów podyplomowych, co stanowi 100%.

swój kierunek studiów. Z odbywanych studiów (zdecydowanie tak i raczej tak) zadowolonych jest 80,74% badanych. Za odpowiednie sposoby prowadzenia zajęć i metod nauczania uważa 78,15%. Jako wystarczającą dostępność i jakość pomocy naukowych i specjalistycznego sprzętu ocenia 70,15 %. Na wystarczającą ofertę wyboru przedmiotów dodatkowych wskazuje 57,83%. Właściwe proporcje między zajęciami praktycznymi a teoretycznymi dostrzega 43,28%. Na większej intensywności nauki na kierunku zależy 28,83% badanych.

Tabela nr 2. Poszczególne elementy procesu dydaktycznego w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy*
	[%] badanych					
Wykłady	31,11	41,85	21,85	3,33	1,48	0,37
Ćwiczenia i konwersatoria	32,96	45,93	13,33	2,59	1,11	4,07
Seminaria i proseminaria	32,20	14,77	7,20	1,52	0,38	43,94
Przedmioty fakultatywne	25,48	28,52	17,11	3,04	0,76	25,10
Lektoraty	26,22	28,46	18,35	4,12	1,50	21,35
Warsztaty i laboratoria	8,43	6,51	1,53	0,38	0,01	83,14
Praktyki i zajęcia poza Uczelnią	15,53	14,77	4,17	0,76	1,14	63,64
Celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania lub opracowania	18,73	36,33	29,21	4,87	2,62	8,24
Indywidualne konsultacje	30,45	37,97	6,77	0,75	0,38	23,68

* Nie dotyczy - oznacza brak tego rodzaju zajęć podczas studiów badanych.

Jak wynika z tabeli nr 2 spośród form zajęć prowadzonych na Wydziale Prawa badani najwyżej (bardzo dobrze oraz dobrze) ocenili ćwiczenia i konwersatoria (78,99%), wykłady (72,96%), indywidualne konsultacje (68,42%), a w następnej kolejności - celowość prac zadawanych do samodzielnego przygotowania lub opracowania (55,06%), lektoraty (54,68%), przedmioty fakultatywne (54%) oraz seminaria i proseminaria (46,97%).

W toku badań część studentów wskazywała też na możliwości zmian w celu poprawy ogólnej jakości kształcenia na Wydziale Prawa. Dotyczyły one potrzeb:

- wprowadzenia większej ilości zajęć praktycznych obejmujących pisanie pism procesowych i opinii, zwiększenia udziału w rozprawach sądowych, rozwijania zdolności oratorskich, uzyskiwania wiedzy na temat pracy w kancelarii,

- zwiększenia intensywności zajęć praktycznych, głównie ćwiczeń,
- wprowadzenia ćwiczeń z prawa cywilnego, karnego oraz administracyjnego na studiach niestacjonarnych,
- wprowadzenia przedmiotów z zakresu potencjalnej pracy "dotyczącej detektywa, prawa pracy, podstaw IT i zabezpieczeń w Internecie, ale także samorozwoju - marketing i praca z klientem",
- uruchamiania większej liczby przedmiotów fakultatywnych i zwiększenia liczby ich godzin,
- zwiększenia liczby godzin praktyk,
- zwiększenia intensywności zdalnego nauczania,
- zmniejszenia "ilości materiału przedstawianego przez wykładowców na zajęciach" (według studenta/studentki 200 slajdów do opanowania na egzamin stanowi zbyt dużą ilość),
- podwyższenia poziomu niektórych wykładów i sposobów ich zaliczenia,
- ograniczenia liczby przedmiotów na ostatnich latach studiów,
- wyeliminowania ściągania przez studentów podczas egzaminów i zaliczeń,
- zamieszczania przez pracowników sylabusów wszystkich przedmiotów w USOS,
- możliwości ustalenia podejścia do zaliczenia "zerowego" ze wszystkimi wykładowcami,
- znajomości nazwiska prowadzącego podczas rejestracji na przedmiot,
- ulepszenia platformy Blackboard,
- wsparcia studentów w przygotowywaniu artykułów naukowych.

Poza tym badana osoba napisała: "Wydział spełnia moje wszystkie oczekiwania".

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Analizy dotyczące monitorowania procesu kształcenia na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Prawa w roku akademickim 2019/2020 wskazują zasadniczo na dbałość wydziału o jakość kształcenia.

Proces ten wysoko oceniają studenci, doktoranci i uczestnicy studiów podyplomowych. Wyniki badań ankietowych wskazują, tak jak w poprzednich latach, że znaczna większość badanych jest zadowolona z odbywanych studiów. Doceniają oni wysoki poziom zdecydowanej większości elementów procesu kształcenia.

Na potrzeby doskonalenia procesu kształcenia uwagi i propozycje zgłoszone przez studentów zostaną poddane analizie.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Władze dziekańskie dokonały analizy wniosków i postulatów zgłaszanych przez studentów w ubiegłym roku. W ramach realizacji rekomendacji WZJK z poprzedniego roku akademickiego większość z nich została zrealizowana.

W szczególności, w ramach dążenia do ograniczenia niedociągnięć głównie w zakresie pełnego i prawidłowego opracowywania sylabusów przez prowadzących zajęcia niedociągnięcia w tym zakresie postarano się wyeliminować poprzez wprowadzenie obowiązku umieszczenia sylabusu w wersji elektronicznej w systemie USOS, co pozwala na ich szybką weryfikację i bieżące uzupełnianie, a także poprzez rozmowy z prowadzącymi zajęcia. Ponadto, powołano pełnomocnika dziekana ds. sylabusów oraz wydziałowy zespół ds. sylabusów złożony z pracowników poszczególnych katedr, których zadaniem jest bieżące monitorowanie i nadzorowanie obowiązku opracowywania sylabusów.

Zgłaszany postulat „wprowadzenia większej ilości zajęć praktycznych” (Prawo i Kryminologia) został zrealizowany. W planie studiów prawniczych realizowane są takie przedmioty jak: Sporządzanie pism procesowych w sprawach karnych, Sporządzanie pism procesowych w sprawach cywilnych, Sporządzanie pism procesowych w sprawach administracyjnych, Sporządzanie wniosków grantowych, Metodologia rozwiązywania kazuś (Case Law), Projektowa metoda pracy, Przygotowanie do egzaminów na aplikacje prawnicze; Alternatywne metody rozwiązywania sporów. Oprócz tego, w sylabusach wielu przedmiotów kierunkowych uwzględnia się elementy praktyczne. Poza programem studiów postulat ten jest realizowany m.in. poprzez organizację symulacji rozpraw sądowych oraz poprzez projekt „Kuźnia Kompetencji studentów Wydziałów Ekonomii i Zarządzania oraz Prawa Uniwersytetu w Białymstoku”, który jest realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Osi Priorytetowej III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, Działanie 3.1 Kompetencje w szkolnictwie wyższym (okres realizacji projektu: 01.08.2017 r. – 31.07.2020 r.). W ramach projektu przewidziano m.in. prace projektowe realizowane u pracodawców, z którymi UwB prowadzi sformalizowaną i udokumentowaną ponad 12-miesięczną współpracę w zakresie praktycznych elementów kształcenia i w nowych firmach o profilu działania zgodnym ze specyfiką kierunku studiów oraz wiarygodnych merytorycznie i finansowo. Ponadto, studenci mogą uczestniczyć w symulacjach rozpraw sądowych, warsztatach i konferencjach podnoszących wiedzę i umiejętności praktyczne uczestników. Przedsięwzięcia te mają charakter dobrowolny, a ich organizacja odbywa się zazwyczaj przy wsparciu Wydziału Prawa UwB. Ponadto, w planie studiów na kierunku Kryminologia realizowane są przedmioty związane z rozwijaniem

umiejętności komunikacyjnych i negocjacyjnych. Są to: Komunikacja interpersonalna lub Techniki mediacyjne - I stopień; Techniki negocjacyjne lub Komunikacja społeczna - II stopień. Spotkania z praktykami z obszaru kryminologii i kryminalistyki są organizowane przez koła naukowe i pracowników Wydziału (w szczególności Katedry Prawa Karnego i Kryminologii oraz Międzynarodowego Centrum Badań i Ekspertyz Kryminologicznych). Ponadto, możliwość zatrudnienia praktyków uzależniona jest od ich aktywności naukowej, na co wpływ mają wymogi ewaluacyjne.

Kolejny postulat dotyczący wprowadzenia większej liczby godzin zajęć z prawa cywilnego i prawa własności intelektualnej (Prawo) został, w miarę możliwości, spełniony. Zwiększono bowiem liczbę godzin niektórych przedmiotów (np. Prawo cywilne cz. II – poprzednio realizowano w wymiarze 80 godz., aktualnie 100 godz.; Prawo cywilne cz. III – realizowano w wymiarze 58 godz., aktualnie 70 godz.; Prawo podatkowe - realizowano w wymiarze 58 godz., aktualnie 85 godz., Prawo gospodarcze publiczne - realizowano w wymiarze 58 godz., aktualnie 70 godz.). Jedynie, liczba godzin z przedmiotu Prawo własności intelektualnej nie uległa zwiększeniu. Jest on realizowany w formie konwersatorium w wymiarze 30 godz.

Został też zrealizowany postulat dotyczący przedmiotów fakultatywnych. Zmiana uchwały Senatu UwB pozwoliła na uruchomienie większej ilości przedmiotów fakultatywnych, a zatem z mniejszą ilością chętnych. Np. uruchomiono 6 przedmiotów specjalizacyjnych, na które zapisało się 8 studentów. Ponadto, plany studiów uwzględniają wiele bloków przedmiotów do wyboru, a oferta przedmiotów specjalizacyjnych również jest szeroka. Jednak uruchamia się tylko te przedmioty, które cieszą się największym zainteresowaniem studentów.

Postulat dotyczący wprowadzenia lektoratów na niemalże wszystkich rocznikach studiów został spełniony. Bowiem, zgodnie z nowym planem studiów studenci mogą realizować obowiązkowy lektorat z języka angielskiego w formie kursu realizowanego do wyboru w latach od II do IV roku studiów.

Postulaty dotyczące problemów związanych z prowadzeniem zajęć zostały spełnione. Nauczyciele akademicy zostali poinformowani o konieczności rozróżnienia formy zajęć (wykładu i ćwiczeń). W przypadku otrzymania sygnału o problemach studentów z prowadzącymi zajęcia, władze wydziału reagują na bieżąco, wyjaśniając sytuację ze studentami i prowadzącymi zajęcia. Najczęściej ma to miejsce podczas spotkań właściwego prodziekana z prowadzącym zajęcia lub podczas oceny pracownika.

Postulat corocznej publikacji raportu z badań ankietowych jest od kilku lat realizowany. Dane te są corocznie udostępniane w sprawozdaniu z działania systemu zapewniania jakości kształcenia zamieszczanym na stronie internetowej wydziału w zakładce „Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia”.

Zgodnie z sugestią studentów, planowany jest nowy program studiów ograniczający liczbę przedmiotów na V roku studiów. Z kolei, w związku z sytuacją epidemiologiczną postulat zwiększenia liczby zajęć stacjonarnych nie był możliwy do realizacji.

Rekomendacja UZJK zalecająca raportowanie w rocznym sprawozdaniu sposobu wykorzystania danych uzyskanych z monitorowania różnych obszarów systemu jakości kształcenia została zrealizowana. Informacje o zgłaszanych potrzebach studentów przyczyniły się, w miarę możliwości, do ich spełnienia.

3. OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Ocena jakości zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa UwB odbywa się według kryteriów zawartych w § 6 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Dokonywana jest ona w oparciu o analizę protokołów hospitacji¹⁰ zajęć oraz o analizę wyników ankietowania dotyczących oceny w zakresie wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem¹¹.

1) Analiza protokołów hospitacji zajęć

Zgodnie z § 7 Uchwały nr 2514 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. hospitacje zajęć dydaktycznych przeprowadzone zostały przez kierowników katedr/zakładów lub przez osoby upoważnione przez dziekana¹².

W roku akademickim 2019/2020 zajęcia dydaktyczne wszystkich pracowników Wydziału Prawa (110) powinny podlegać hospitacji. Ze względu na brak zajęć prowadzonych w bezpośrednim kontakcie przez niemalże cały semestr letni, klasyczne hospitacje dokonane przez kierowników katedr/zakładów lub wyznaczonych przez Dziekana Wydziału Prawa pracowników samodzielnych odbyły się u 43 osób. Wobec pozostałych zostały one przeprowadzone *on-line*, a ich oceny – zamieszczone w opiniach przełożonych dotyczących

¹⁰ Badania zostały przeprowadzone z wykorzystaniem kwestionariusza „Protokół hospitacji zajęć dydaktycznych” stanowiącego Załącznik nr 1 do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r.

¹¹ Badania zostały przeprowadzone z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta oceny w zakresie wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem” stanowiącego Załącznik nr 2 do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2020 r.

¹² Decyzja nr 6 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na podstawie hospitacji.

podwładnych. Poniższa analiza dotyczy hospitacji 43 pracowników.

Z protokołów hospitacji zajęć dydaktycznych wynika, że oceniono zajęcia 31 doktorów, 11 doktorów habilitowanych i 1 profesora doktora habilitowanego. Dokonano hospitacji ćwiczeń u 12 osób, konwersatorium – 3 osób, wykładów - 26 osób, proseminariów - 2 osób.

Z analizy protokołów hospitacji wynika, że u wszystkich hospitowanych pracowników, zarówno przygotowanie zajęć, ich realizacja oraz kontakt prowadzącego ze studentami zostały ocenione przez hospitujących jako pozytywne.

Wobec 34 pracowników hospitujący nie zgłosili żadnych uwag w protokołach. Wobec pozostałych zawarli głównie pochwały. Hospitujący chwalili prowadzących za: prowadzenie zajęć w sposób bardzo dobry, doskonały, interesujący, komunikatywny, usystematyzowany i logiczny. Podkreślali wysoki poziom merytoryczny zajęć. Doceniali stwarzanie przyjaznej atmosfery na zajęciach, bardzo dobry kontakt ze studentami i wyzwalanie ich inicjatywy. Zwracali uwagę na wysoką kulturę prowadzących zajęcia, posiadanie przez nich zdolności i umiejętności pedagogicznych, a u niektórych „wybitne predyspozycje dydaktyczne” oraz rzetelne przygotowanie do zajęć. Pozytywnie oceniali udostępnianie studentom przed zajęciami listy zadań i kasusów oraz dobre ilustrowanie przykładami z praktyki i wnikliwą analizę przypadków na podstawie przedstawionych kasusów. Chwalili za wysokie wymagania stawiane studentom i różnicowanie formy zajęć. Zawarli też szczegółowe odniesienia dotyczące problematyki przedmiotu wykładanego przez hospitowanego.

Wobec 35 pracowników hospitujący nie zgłosili żadnych zaleceń. Wobec pozostałych dotyczyły one, w szczególności, potrzeby zwiększenia udziału studentów w realizacji zajęć, korzystania z pomocy multimedialnych, bardziej praktycznej analizy omawianych zagadnień, większej kontroli obecności studentów na zajęciach. Wobec niektórych zalecali „utrzymać dotychczasowy standard”, „kontynuować doskonale prowadzenie zajęć”. Zawarli też szczegółowe odniesienia dotyczące problematyki przedmiotu wykładanego przez hospitowanego.

2) Analiza wyników badań ankietowych dotyczących wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem

Badania wśród studentów i doktorantów odbyły się zgodnie z § 8 ust. 1 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r., natomiast wśród uczestników studiów podyplomowych – na podstawie uchwały Rady Wydziału¹³.

¹³ Uchwała nr 3472 Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 7 lutego 2020 r. w sprawie

Na podstawie Decyzji Dziekana Wydziału Prawa¹⁴ ankietowanie badanych odbyło się w formie elektronicznej poprzez wykorzystanie systemu USOS. Badanie było anonimowe i dobrowolne. Następnie upoważniony przez dziekana pracownik Pracowni Komputerowej dokonał generowania danych z systemu USOS i ich przygotowania statystycznego. W dalszej kolejności przewodnicząca wydziałowego zespołu do spraw zapewnienia jakości kształcenia dokonała merytorycznego opracowania wyników badań ankietowych. Ogólne wyniki badania ankietowego udostępniane są prowadzącym zajęcia przez dziekana podczas ocen okresowych, a szczegółowe wyniki są dostępne pracownikom w systemie USOS tuż po zakończeniu sesji poprawkowej w semestrze letnim.

W roku akad. 2019/2020 wśród studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych dokonano badań ankietowych w zakresie oceny wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem. Poprzez system USOS udział w badaniach wzięło 1065 osób, co stanowi 35,88% uprawnionych. Wypełnili oni 7 224 kwestionariusze ankiet, co stanowi 13,89 % liczby ankiet możliwych do wypełnienia. Wyniki analizy zawarto w poniższych tabelach.

Tabela nr 3. Wypełnianie przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa w roku ak. 2019/2020 (wyniki zbiorcze)

Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Inspirowanie do samodzielnego myślenia	Obiektywność oceniania	Jasność kryteriów zaliczenia	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji
4,51	4,54	4,36	4,20	4,51	4,32	4,41	4,44	4,48

Jak wynika z tabeli nr 3 osoby prowadzące zajęcia na Wydziale Prawa dobrze wypełniają swoje obowiązki związane z kształceniem. Najwyżej oceniono ich punktualność,

zasad ankietowania uczestników studiów podyplomowych w ramach wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

¹⁴ Decyzja nr 17 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie zasad przeprowadzania ankietyzacji, opracowania wyników badań ankietowych i ich wykorzystania w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

przygotowanie do zajęć i nastawienie do studenta oraz dostępność w czasie konsultacji.

Tabela nr 4. Wypełnianie przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem w opinii studentów Wydziału Prawa w podziale na kierunki

	Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Inspirowanie do samodzielnego myślenia	Obiektywność oceniania	Jasność kryteriów zaliczenia	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji
Prawo	4,50	4,54	4,31	4,13	4,48	4,29	4,38	4,41	4,49
Administracja	4,65	4,62	4,51	4,40	4,61	4,46	4,57	4,59	4,55
Bezpieczeństwo narodowe	4,56	4,60	4,53	4,40	4,58	4,43	4,50	4,57	4,56
Bezpieczeństwo i prawo	4,55	4,55	4,45	4,31	4,61	4,36	4,46	4,47	4,55
Kryminologia	4,35	4,38	4,23	4,05	4,38	4,18	4,26	4,31	4,28

Jak wynika z tabeli nr 4 najwyżej studenci ocenili:

- na kierunku Prawo – punktualność prowadzącego, jego przygotowanie do zajęć i dostępność w trakcie konsultacji;
- na kierunku Administracja - przygotowanie prowadzącego do zajęć, jego punktualność i nastawienie do studenta;
- na kierunku Bezpieczeństwo narodowe – punktualność prowadzącego, jego nastawienie do studenta i przygotowanie do zajęć oraz dostępność w trakcie konsultacji;
- na kierunku Kryminologia – punktualność prowadzącego, jego nastawienie do studenta i przygotowanie do zajęć.

Na większości kierunków wymienione aspekty dotyczące wypełniania przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem zostały wysoko ocenione przez studentów. Najniżej (aczkolwiek na co najmniej ocenę dobrą), studenci niemalże wszystkich

kierunków oraz studiów doktoranckich i podyplomowych, zgodnie ocenili sposób prowadzenia zajęć.

Tabela nr 5. Wypełnianie przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem w opinii doktorantów Wydziału Prawa

Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Inspirowanie do samodzielnego myślenia	Obiektywność oceniania	Jasność kryteriów zaliczenia	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji
4,57	4,59	4,47	4,29	4,54	4,48	4,46	4,51	4,53

Jak wynika z tabeli nr 5 wszystkie aspekty pracy wykładowców decydujące o wypełnianiu przez nich obowiązków związanych z kształceniem na studiach doktoranckich ocenione zostały bardzo wysoko, przy czym najwyżej - punktualność prowadzącego, jego przygotowanie do zajęć i nastawienie do studenta.

Tabela nr 6. Wypełnianie przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem w opinii uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa

Przygotowanie prowadzącego do zajęć	Punktualność prowadzącego	Klarowność wykładanego materiału	Interesujący sposób prowadzenia zajęć	Nastawienie do studenta (szacunek)	Inspirowanie do samodzielnego myślenia	Obiektywność oceniania	Jasność kryteriów zaliczenia	Dostępność prowadzącego w trakcie konsultacji
4,69	4,77	4,67	4,70	4,74	4,69	4,72	4,75	4,71

Jak wynika z tabeli nr 6, wszystkie aspekty pracy wykładowców decydujące o

wypełnianiu przez nich obowiązków związanych z kształceniem na studiach podyplomowych ocenione zostały bardzo wysoko, przy czym najwyżej – punktualność prowadzącego, jasność kryteriów zaliczenia i nastawienie do studenta.

Przeprowadzona analiza kwestionariuszy ankiet wypełnionych przez studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych wskazuje, że wypełnianie obowiązków związanych z kształceniem na Wydziale Prawa przez osoby prowadzące zajęcia, zasadniczo odbywa się prawidłowo.

Dokonując oceny przygotowania prowadzących do zajęć badani podkreślali posiadanie przez nich ogromnego zasobu wiedzy odnośnie wykładanego przedmiotu, kompetencji do dzielenia się nią i do jej przekazywania. Zaznaczali, że dotyczy to zarówno wiedzy podręcznikowej, jak i przede wszystkim praktycznej. Doceniali widoczne zainteresowanie prowadzących przedmiotem.

W ramach oceny klarowności wykładanego materiału badani doceniali porywający i jasny sposób prowadzenia zajęć, umiejętność zainteresowania nimi, dobre przedstawienie wiedzy i skuteczny sposób jej przekazywania. Chwalili merytoryczne oraz profesjonalne podejście do problematyki prowadzonych zajęć, bardzo wysoki poziom i perfekcję w realizacji założeń programowych, a także efektywne wyjaśnianie i tłumaczenie skomplikowanych zagadnień. W ich opinii jasność przekazu wynikała też z posługiwania się interesującymi prezentacjami i podawaniem szeregu praktycznych przykładów. Wobec nielicznych prowadzących badani wskazywali na niewielkie zrozumienie przekazywanych treści i ich chaotyczność.

Dokonując oceny sposobu prowadzenia zajęć badani najczęściej określali go jako: ciekawy, interesujący, profesjonalny, zrozumiały, konkretny, zwięzły, uporządkowany, różnorodny (praca indywidualna, jak i praca w grupach, motywowanie do aktywności), przejrzysty, przystępny, jasny, wzbudzający zainteresowanie słuchaczy, idealny, imponujący, merytoryczny, ekspresyjny, pasjonujący, wzbogacony anegdotami. Dzięki temu najczęściej zajęcia prowadzone były na najwyższym poziomie, z pełnym zaangażowaniem i pasją, z pomysłem i kreatywnością, w ciekawej i urozmaicanej formie, pozwalającej każdemu studentowi wziąć czynny udział, z wykorzystaniem różnych technologii pomagających w nauczaniu. Pozwalały na bardzo jasne i precyzyjne omawianie zagadnień, w tym tych obowiązujących na egzaminie. Ich zrozumienie ułatwiały dyktowane solidne notatki. Skutecznemu przyswajaniu wiedzy służyło dynamiczne, energiczne i z dużą pasją prowadzenie zajęć. Studentom imponowało prowadzenie wykładu „z głowy”. Badani

doceniali udostępnianie materiałów dydaktycznych (prezentacje, orzecznictwo, filmy, kazusy), które pomogły przygotować się do egzaminu. Było to szczególnie istotne w okresie nauki prowadzonej w trybie zdalnym. Większość prowadzących dokładała wszelkich starań, aby studenci jak najlepiej zrozumieli omawiany materiał. Dzięki podejmowanym działaniom niejednokrotnie zajęcia były „cool”, „fenomenalne”, „bardzo pozytywne w kontekście przyszłego egzaminu”, „uczęszczanie na wykłady było przyjemnością”, a nawet „nie tylko przyjemnością, ale i niezwykłą podróżą po materii zajęć”. Nieliczni badani zauważali mało interesujący, nieco nudny, monotony i tym samym nie zachęcający do słuchania sposób przekazywania wiedzy, brak pasji w ich prowadzeniu oraz zbyt częste dygresje. Narzekali na odczytywanie przygotowanych prezentacji lub wykładów z kartki bez ich wyjaśniania, a także na zbyt częste zastępstwa innych osób (najczęściej doktorantów) nierzadko, w ich ocenie, gorzej radzących z omawianą materią. Dostrzegali niektóre mankamenty prowadzenia zajęć w trybie zdalnym (brak pomysłu na zajęcia, niesystematyczne przysyłanie materiałów do nauki, brak instrukcji dotyczących przekazywanych informacji). Ponadto, prosili, by nie prezentować swojego światopoglądu i nie komentować bieżącej sytuacji politycznej. Zwracali uwagę na potrzebę używania mikrofonu podczas zajęć.

W ramach oceny nastawienia prowadzącego do studenta najczęściej mieli pozytywne odczucia. Doceniali przesympatyczną, kulturalną, przyjemną i przyjazną atmosferę na zajęciach, dobrą komunikację ze studentami podczas wykładów. Prowadzących określano jako sumiennych, sprawiedliwych, sympatycznych, wyrozumiałych, wymagających, obiektywnych, cierpliwych, konkretnych, otwartych, serdecznych, z poczuciem humoru, przyjaznych, bardzo kontaktowych, obowiązkowych, uprzejmych, pozytywnie nastawionych do studenta, z rewelacyjnym podejściem, wykazujących zapał do pracy, rzetelnych, wykazujących szacunek wobec studenta, sprzyjających studentom, prostudenckich, miłych, służących pomocą, charyzmatycznych, wyrozumiałych, życzliwych, dbających o praktyczny charakter zajęć, uśmiechniętych, zaangażowanych w swoją pracę, zarażających pasją, nieprzeciętnych dydaktyków i autorytety naukowe dla studentów będących „wzorem do naśladowania dla innych wykładowców”. Chwalili za „umiejętność zachowania balansu między rzetelnością oraz kompetentnością a zwyczajną życzliwością ludzką”. Twierdzili, że powyższe cechy powodują u studenta chęć uczestnictwa w zajęciach. O niektórych prowadzących pisali, że „zawsze służył wszelką pomocą i zawsze był "dla nas", mogliśmy liczyć na wsparcie edukacyjne i merytoryczne”, „godna wszelkiej pochwały i wzór do naśladowania”. Nieliczni wskazywali na odczuwalny brak szacunku wobec studentów (np.

rozmowy przez telefon w czasie zajęć, żucie gumy w ich trakcie) i negatywne podejście/nastawienie do nich, brak kultury osobistej, agresywny stosunek, częste ziryutowanie, wprowadzające niemiłą atmosferę, spóźnianie się, używanie podniesionego tonu głosu, opowiadanie niesmacznych żartów i dokonywanie niewybrednych komentarzy, podkreślanie swojej wyższości, uszczypliwość, szyderczość.

Dokonując oceny inspirowania do samodzielnego myślenia badani najczęściej wypowiadali się pozytywnie. Uważali, że większość prowadzących w sposób naturalny zachęca, mobilizuje, wciąga, a nawet zmusza studenta do kreatywnego myślenia, samodzielnej refleksji, aktywności, interakcji, dialogu. Podchodzi indywidualnie do studenta, jest otwarta na dyskusję, pytania. W ocenie badanych prowadzący doceniają wkład, starania, aktywność, zaangażowanie i kreatywne podejście studentów. Nieliczni wskazywali na brak zachęty ze strony prowadzącego do zgłębiania przedmiotu.

W ramach oceny obiektywności oceniania większość badanych potwierdzała przyjazną formę zaliczenia i sprawiedliwość ocen. Nieliczni zauważali zbytnią surowość oceniania i długi czas oczekiwania na wynik egzaminu.

Dokonując oceny jasności kryteriów zaliczenia najczęściej badani mieli pozytywne odczucia. Uznawali, że są one klarowne, zrozumiałe i przejrzyste. Nieliczni opisywali je jako niejasne, podlegające w ciągu semestru zmianom (np. z formy testowej na otwartą odpowiedź pisemną), wyższe niż poprzednio ustalone. W ich opinii, bywało, że o warunkach egzaminu dowiadywali się dzień przed nim, na zaliczeniu pojawiały się nieomawiane treści, czas egzaminu podlegał skróceniu, nastąpiła rezygnacja z ustalonego terminu zerowego egzaminu.

W ramach oceny punktualności prowadzącego większość badanych nie miała zastrzeżeń. Nieliczni wskazywali prowadzących spóźniających się.

Dokonując oceny dostępności prowadzącego w trakcie konsultacji i poprzez kontakt drogą elektroniczną najczęściej badani mieli pozytywne odczucia. Wskazywali na komunikację na bardzo dobrym poziomie, w tym także w okresie nauki prowadzonej w trybie zdalnym. Nieliczni narzekali na trudności w korespondencji drogą elektroniczną i nieobecności na dyżurach.

Ponadto, na podstawie § 16 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku i Zarządzenia nr 45 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zasad dokonywania oceny przez studentów i doktorantów nauczycieli akademickich Uniwersytetu w Białymstoku

została przeprowadzona analiza kwestionariuszy ankiet wypełnionych przez studentów innych wydziałów i doktorantów szkół doktorskich UwB w zakresie wypełniania obowiązków związanych z kształceniem w tych jednostkach UwB przez pracowników Wydziału Prawa¹⁵. Ustalono, że w roku akad. 2019/2020 33 spośród nich prowadziło zajęcia na 8 wydziałach (Biologii, Nauk o Edukacji, Historii i Stosunków Międzynarodowych, Fizyki, Filologicznym, Chemii, Ekonomii i Finansów i Informatyczno-Ekonomicznym Filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie), w Instytucie Informatyki oraz w trzech szkołach doktorskich. Z przesłanych danych wynika, że najczęściej różne aspekty obejmujące wypełnianie przez pracowników Wydziału Prawa obowiązków związanych z kształceniem w innych jednostkach UwB oceniane jest przez studentów dobrze i bardzo dobrze (niezwykle rzadko – na ocenę dostateczną). Według nich pracownicy wydziału prowadzą zajęcia w sposób ciekawy, klarowny, angażujący. Dokładnie i precyzyjnie wyjaśniają zagadnienia. Są wymagający, ale dobrze, przyjaźnie nastawieni wobec studentów. Materiał przedstawiany przez nich zarówno w kontakcie bezpośrednim, jak i w postaci e-learningu jest zrozumiały. Ponadto, zawiera pytania wymagające samodzielnej analizy. Pracownicy stosują jasne kryteria zaliczenia. W opinii studentów niektórzy jednak zbyt surowo oceniają. Bywa, że jest z nimi utrudniony kontakt drogą elektroniczną. Jak ustalono, wypełnianie obowiązków związanych z kształceniem w ww. jednostkach UwB przez pracowników Wydziału Prawa odbywa się prawidłowo.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Analiza protokołów hospitacji oraz wyników badań ankietowych wskazuje, że, zarówno studenci, doktoranci i uczestnicy studiów podyplomowych oraz przełożeni hospitowanych pracowników wysoko oceniają wypełnianie obowiązków związanych z kształceniem prowadzonym na Wydziale Prawa i w innych jednostkach uniwersyteckich. Poprawy wymagają relacje niektórych pracowników ze studentami.

Należy zaznaczyć, że jak co roku, negatywne uwagi studentów i postulaty wobec konkretnych pracowników zgłoszone w poprzednim roku akademickim były przedmiotem odrębnych spotkań z poszczególnymi wykładowcami, a także rozmów podczas ich okresowych ocen.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacje WZJK z poprzedniego roku akademickiego dotyczące organizacji

¹⁵ Decyzja nr 16 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie przeprowadzania oceny w zakresie wypełniania przez nauczyciela *akademickiego obowiązków związanych z kształceniem realizowanych w innej jednostce organizacyjnej*.

szkolenia z zakresu metodyki prowadzenia zajęć dydaktycznych realizowane są w miarę możliwości i zapotrzebowania. Odbyły się kursy w zakresie platformy Blackboard i MS Teams.

Rekomendacja UZJK zalecająca raportowanie w rocznym sprawozdaniu sposobu wykorzystania danych uzyskanych z monitorowania różnych obszarów systemu jakości kształcenia została zrealizowana. Bowiem, zgodnie z § 6 ust. 3 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. informacje dotyczące poszczególnych nauczycieli pochodzące z ankiet i hospitacji są wykorzystywane w okresowych ocenach pracowników.

4. MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I ORGANIZACJI STUDIÓW

Ocena warunków kształcenia i organizacji studiów na Wydziale Prawa UwB¹⁶ następuje według kryteriów zawartych w § 9 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r.

- 1) ocena zasobów bibliotecznych, dostępu do komputerowych baz danych, w szczególności ich aktualizowania pod kątem potrzeb pracowników, studentów, doktorantów, uczestników studiów podyplomowych*

Od października 2019 roku Biblioteka Wydziału Prawa weszła w strukturę Biblioteki Uniwersyteckiej im. Jerzego Giedroycia zmieniając nazwę na Biblioteka Prawnicza. Stan księgozbioru Biblioteki Prawniczej wynosi 50 247 wol. (w tym 38 855 wol. książek, 11 095 wol. czasopism, 288 wol. zbiorów specjalnych (22 CD, doktoraty 266)¹⁷. W roku akademickim 2019/2020 wpłynęło 1 187 woluminów, w tym 1 001 książek i 162 woluminów czasopism. Zakupiono 321 wol. książek, a 680 pozyskano w darze.

Zbiory biblioteczne pozyskiwane są poprzez zakup, wymianę międzybiblioteczną i dary. Zakupy książek dokonywane są z reguły raz na trzy tygodnie. Nowości wydawnicze analizowane są raz na tydzień, tak aby zasoby biblioteczne dostosowywane były jak najlepiej do potrzeb studentów i pracowników. Powiadomienia przychodzą również pocztą elektroniczną. Czas realizacji zamówień to 3-5 dni, a czas opracowania wydawnictw - 2 dni. Biblioteka gromadzi również publikacje obcojęzyczne, zwłaszcza w języku angielskim. Wszystkie wydawnictwa z najnowszym stanem prawnym trafiają do czytelni. Starsze wycofywane są do magazynu.

¹⁶ Decyzja nr 7 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów.

¹⁷ Stan na dzień 30 czerwca 2020 r.

Biblioteka jest w pełni skomputeryzowana. Zintegrowany, biblioteczny system ALEPH umożliwia czytelnikom nie tylko dostęp on-line do katalogu komputerowego, ale także składanie zamówień, rezerwacje i samodzielne przedłużenia terminu zwrotu wypożyczonych materiałów. Biblioteka współpracuje z Katalogiem NUKAT – Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym. Zbiory Biblioteki widoczne są dzięki temu w największym naukowym katalogu centralnym w Polsce.

Do użytku czytelników znajduje się 12 stanowisk komputerowych, drukarka sieciowa oraz skaner i kserokopiarka przeznaczona dla studentów niepełnosprawnych. Biblioteka dysponuje 1 stanowiskiem komputerowym dostosowanym do potrzeb osób niedowidzących.

Biblioteka udostępnia 8 prawniczych baz danych: Lex, Legalis, Polska Bibliografia Prawnicza, HeinOnline, Legal Source, Oxford University Press Journals, Wideoteka WATCH DOCS, ArsLege oraz wszystkie bazy elektroniczne dostępne w Bibliotece Uniwersyteckiej.

Ogólnodostępna czytelnia posiada 70 miejsc. Księgozbiór podręczny czytelnia stanowią najnowsze komentarze, podręczniki i wydawnictwa ciągłe z poszczególnych dziedzin prawa i nauk pokrewnych, słowniki językowe, encyklopedie, leksykony oraz czasopisma prawnicze. Udostępnianie w czytelni ma charakter prezencyjny. Zagwarantowany jest wolny dostęp do półek. Wystawionych jest ok. 7 tysięcy woluminów. W czytelni wszystkie zbiory chronione są elektronicznie. Wypożyczalnia służy wyłącznie studentom i pracownikom wydziału.

W bibliotece prowadzona jest baza „Bibliografia publikacji pracowników i doktorantów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku”, która rejestruje dokumenty opublikowane od 1998 roku zawiera 10 218 opisów bibliograficznych.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie funkcjonowania biblioteki w opinii 269 badanych (co stanowi 3,1% uprawnionych), tj. studentów, doktorantów oraz uczestników studiów podyplomowych przyniosły określone rezultaty¹⁸. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 7. Częstotliwość korzystania z poszczególnych bibliotek przez studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Częstotliwość korzystania z poszczególnych bibliotek i czytelni	Przynajmniej kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Rzadziej
--	---	------------------------------	--------------------------	-----------------

¹⁸ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2020 r.

	[%] badanych			
Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia	2,47	14,40	20,58	62,55
Biblioteka jednostki uniwersyteckiej, w której Pan/Pani studiuje (np. wydziałowa, instytutowa)	11,11	28,97	32,54	27,38
Inna, niewymieniona wyżej biblioteka	8,20	12,57	23,50	55,74

Jak wynika z tabeli nr 7 studenci Wydziału Prawa częściej korzystają z księgozbiorów Biblioteki Prawniczej.

Tabela nr 8. Wybrane aspekty korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Biblioteki Prawniczej w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena wybranych aspektów korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Biblioteki Prawniczej	Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia	Biblioteka Prawnicza
	(ocena od 1 do 5, gdzie 1 - ocena najniższa, a 5 najwyższa)	
Dostępność lektury podstawowej	4,04	4,07
Ogólne zasoby księgozbioru w zakresie tematyki studiów	4,06	4,10
Aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji)	4,09	4,01
Sprawność obsługi	4,36	4,50
Przyjazność obsługi	4,42	4,55
Godziny otwarcia	4,36	4,34
Warunki pracy (dotyczy zwłaszcza czytelników)	4,36	4,35
Możliwość korzystania z elektronicznych baz danych	4,38	4,36
Średnia ocena	4,26	4,28

Jak wynika z tabeli nr 8, wybrane aspekty korzystania z Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Biblioteki Prawniczej studenci oceniają bardzo podobnie. W Bibliotece Prawniczej badani najlepiej docenili przyjazność i sprawność obsługi. Najślabiej ocenili aktualność księgozbioru (dostępność nowych pozycji).

Nieliczni badani wypełniając Ankiety ewaluacyjną zgłosili uwagi dotyczące pracy Biblioteki Prawniczej. Postulowali o zwiększenie księgozbioru o najważniejsze aktualne podręczniki, monografie i komentarze do kodeksów, zwiększenie księgozbioru do wypożyczenia, wydłużenie godzin pracy biblioteki oraz uproszczenie skomplikowanego

sposobu zamawiania książek. Według nich powinien być zwykły odnośnik "zamów" na stronie internetowej.

2) *ocena jakości infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, wyposażenie laboratoriów, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do ilości studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych*

Wydział dysponuje:

- 4 salami wykładowymi o łącznej powierzchni 816,70 m² i liczbie miejsc 902. Jedna sala wykładowa – aula audytoryjna z 380 miejscami - wyposażona jest w system nagłośnienia konferencyjnego, system prezentacji obrazu i cyfrowy system tłumaczeń symultanicznych. Aula została dodatkowo wyposażona w pętlę indukcyjną wspomagającą słyszenie osób niedosłyszących. Sala jest klimatyzowana, ze sterowanymi roletami okiennymi i sterowanym oświetleniem. W sali tej, dla bezpieczeństwa korzystających, zostały zamontowane drzwi antypaniczne, przez które wychodzi się bezpośrednio na podwórze. Dwie sale wykładowe na 202 i 140 miejsc mają zamontowane na stałe krzesła i odkładane stoliki, natomiast jedna sala na 180 miejsc wyposażona jest w krzesła z pulpitemi. Wszystkie sale wykładowe wyposażone są w nagłośnienie, rzutniki, ekrany zdalnie sterowane, komputery lub laptopy oraz tablice suchościeralne.
- 10 salami ćwiczeniowymi o łącznej liczbie miejsc 454 (powierzchnia poszczególnych sal wynosi od 36 m² do 74 m²). We wszystkich salach ćwiczeniowych zamontowane są rzutniki, ekrany zdalnie sterowane oraz komputery lub laptopy. Sale ćwiczeniowe wyposażone są w ławki i krzesła lub krzesła z pulpitemi oraz tablice suchościeralne lub flipchart (na papier). Jedna z sal ćwiczeniowych, tzw. sala sądowa, jest przystosowana do prowadzenia symulacji rozpraw sądowych. Wyposażona jest w komputer oraz rzutnik i ekran zdalnie sterowane. Dla wygody studentów, ławy zostały doposażone w odkładane stoliki.
- 19 salami seminaryjnymi (powierzchnia wynosi od 20 do 50 m²). W salach seminaryjnych znajduje się stół konferencyjny z ustawionymi wokół krzesłami, tablica typu flipchart oraz komputer.
- Pracownią Kryminalistyki wyposażoną w komputer multimedialny z dostępem do internetu, drukarkę ze skanerem, rzutnik, telewizor. Studenci podczas zajęć mogą korzystać z urządzeń do badania dokumentów publicznych, z testerów uniwersalnych do sprawdzania autentyczności druków wartościowych, z zestawów do ujawniania śladów linii papilarnych oraz z zestawów daktyloskopijnych, jak również z zestawów do

informatyki śledczej. Na ścianach pracowni zawieszono są tablice poglądowe, a w gablotach wyłożone są repliki broni.

- salą posiedzeń z 68 miejscami, wyposażoną w rzutnik i ekran zdalnie sterowane, w nagłośnienie z rejestracją dźwięku, telewizor do zastosowań multimedialnych oraz system do głosowania. Sala jest klimatyzowana, udostępniana pracownikom i studentom.
- pracownią komputerową (klimatyzowaną), która dysponuje 23 stanowiskami komputerowymi. Pracownia wyposażona w dwie drukarki sieciowe, w rzutnik i ekran, skaner z automatycznym podajnikiem, telewizor. Studenci i pracownicy Wydziału Prawa mają możliwość korzystania z sieci Internet i sieci bezprzewodowej (EDUROAM). Mogą korzystać też z oprogramowania: MS Office Professional (Word, Excel, Access, PowerPoint), System Informacji Prawnej LEX oraz Legalis, Baza czasopism i książek Polska Bibliografia Prawnicza.

W portierni budynku znajdują się dwa rzutniki przenośne, dwa laptopy i przenośny ekran, z których mogą korzystać pracownicy i studenci. Wydział posiada 2 mobilne kabiny do tłumaczeń symultanicznych, które, w zależności od potrzeb, mogą być ustawiane w różnych salach.

Wszystkie jednostki organizacyjne Wydziału (katedry, zakłady, pracownie) wyposażone są w komputery i drukarki. Pracownicy tych jednostek mogą korzystać z sieci Internet, oprogramowania służącego do edycji dokumentów oraz Systemu Informacji Prawnej LEX oraz Legalis (z baz Legalisa pracownicy mogą również korzystać poza Uczelnią).

Dodatkowo Legalis jest dostępny w sieci bezprzewodowej EDUROAM, która jest rozpięta po wszystkich wydziałach uniwersytetu oraz w kampusie. Studenci, łącząc się do sieci bezprzewodowej przy pomocy swoich urządzeń (laptopy, tablety, smartfony itp.), mogą korzystać z baz Legalisa, przy czym liczba użytkowników jest nieograniczona.

Na parterze budynku znajduje się Biblioteka Prawnicza, która, dla zachowania komfortu czytelnikom, została oddzielona od reszty budynku przeszkloną ścianą z automatycznie otwieranymi drzwiami, a jej pomieszczenia są klimatyzowane. Oddzielne pomieszczenia w budynku posiadają: Studencka Poradnia Prawna wyposażona w 2 komputery, 2 laptopy, urządzenie wielofunkcyjne, niszczarkę i Samorząd Studencki (2 komputery, lodówka, kuchenka mikrofalowa).

Wydział jest przystosowany do przyjmowania na studia osób niepełnosprawnych. Posiada parking z wyznaczonymi miejscami, podjazd, windę, toaletę, pętlę indukcyjną wspomagającą słyszenie osób niedosłyszących w auli audytoryjnej, stanowisko komputerowe

dostosowane do potrzeb osób niedowidzących w czytelni, kserokopiarkę w pomieszczeniu bibliotecznym, z której bezpłatnie mogą korzystać studenci niepełnosprawni. W grudniu 2019 r. wymieniono na automatycznie rozsuwane drzwi do biblioteki. W celu zwiększenia dostępności budynku do potrzeb osób niewidomych, pomieszczenia oznakowano naklejkami w piśmie Braille'a. Dla bezpieczeństwa użytkowników, podjazd dla niepełnosprawnych wraz z przylegającymi do niego schodami oraz schody fasady wyposażono w instalację przeciwoślodzeniową.

W związku ze zwiększającą się liczbą studentów obcokrajowców, na drzwiach katedr, zakładów, pracowni, biblioteki umieszczono tabliczki informacyjne również w języku angielskim. Wszystkie pomieszczenia dziekanatów są klimatyzowane, wyposażone w komputery, kserokopiarki i niszczarki. Na parterze budynku znajdują się dwie ogólnodostępne samoobsługowe, płatne kserokopiarki.

Wydział posiada własny parking na ok. 100 miejsc, z którego korzystają pracownicy i studenci (budynek znajduje się na terenie miejskiej płatnej strefy parkowania). Studenci korzystają z szatni, która może przyjąć 860 okryć. W podziemiach budynku znajduje się bufet na ok. 90 miejsc.

Na parterze budynku oraz na dwóch półpiętrach głównej klatki schodowej znajdują się tablice, na których studenci mogą wywieszać informacje o organizowanych imprezach. Poza tym, koła naukowe i organizacje studenckie mają do dyspozycji gabloty, które wiszą na korytarzach. W holu auli znajduje się tablica, która jest wykorzystywana do organizowania tematycznych wystaw oraz przedstawiania osiągnięć pracowników wydziału. Na parterze budynku w lewej jego części oraz w *foyer* auli wywieszane są osiągnięcia wydziału oraz nagrody i wyróżnienia jego pracowników. Ponadto, przy katedrach i zakładach zawieszane są gabloty przeznaczone do umieszczania informacji o rozwoju naukowym tych jednostek oraz informacji dla studentów. Gabloty znajdują się także przy dziekanatach i służą do wywieszania informacji niezbędnych studentom. Poza tym, wydział posiada stojaki ekspozycyjne, które są wykorzystywane do organizowania wystaw tematycznych w *foyer* auli, informacji o organizowanych konferencjach i innych wydarzeniach.

Budynek wyposażony jest w sieć centralnego ogrzewania z węzłem c.o. wyposażonym w automatykę, w instalację wodno-kanalizacyjną przyłączoną do sieci miejskiej (z bieżącą ciepłą wodą), kanalizację deszczową podłączoną do sieci miejskiej, instalację oświetleniową i gniazd wtykowych, telefoniczną, komputerową, odgromową oraz telewizji przemysłowej (zewnętrznej – 11 kamer i wewnętrznej – 5 kamer) - monitor z rejestratorem obrazu znajduje

się w portierni budynku. Sale ćwiczeniowe, część sal seminaryjnych oraz hole wyposażone są w wentylację mechaniczną i układy wentylacyjne z odsysaniem ciepła. W budynku jest zamontowany elektronicznie sterowany system przeciwołodzienny rynien i rur spustowych, schodów fasady oraz podjazdu dla niepełnosprawnych wraz z przylegającymi do niego schodami.

Na każdej kondygnacji budynku znajdują się sanitariaty: na parterze damski i męski – w lewej części budynku, na I piętrze (2 damskie, 3 męskie, toaleta dla niepełnosprawnych i toaleta dla personelu) – w lewej i prawej części budynku, na II piętrze (2 damskie – w prawej i lewej części budynku i 1 męski – w lewej części budynku). Sanitariaty wyposażone są w pojemniki z papierem toaletowym, mydłem oraz w suszarki do rąk.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie dbałości o jakość infrastruktury w opinii 269 badanych (co stanowi 3,1% uprawnionych), tj. studentów, doktorantów oraz uczestników studiów podyplomowych przyniosły określone rezultaty¹⁹. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 9. Jakość infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy
	[%] badanych					
Sale wykładowe	29,59	49,81	14,98	4,49	1,12	0,00
Sale ćwiczeniowe	23,97	41,95	21,35	6,74	1,12	4,87
Środki audiowizualne i multimedialne	26,69	45,49	19,17	5,26	0,75	2,63
Wyposażenie laboratorium	8,37	5,32	1,90	0,76	0,00	83,65
Dostęp do Internetu	20,00	30,94	19,62	9,81	5,28	14,34

Jak wynika z tabeli nr 9 jakość infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie nauczania oceniana jest przez badanych bardzo wysoko. Dotyczy to, zarówno stanu sal wykładowych (79,40%), środków audiowizualnych (72,18%) i sal ćwiczeniowych

¹⁹ Informacje pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a do Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2020 r.

(65,92%), jak też możliwości dostępu do Internetu (50,94%).

Żaden ze studentów nie zgłosił uwag do jakości infrastruktury dydaktycznej.

Infrastrukturę wydziału tworzy też pracownia komputerowa. Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie dbałości o prawidłowe funkcjonowanie pracowni komputerowej w opinii 269 badanych (co stanowi 3,1% uprawnionych), tj. studentów i doktorantów oraz uczestników studiów podyplomowych, przyniosły określone rezultaty²⁰. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 10. Funkcjonowanie pracowni komputerowej w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena funkcjonowania pracowni komputerowej	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[%] badanych				
Czy godziny otwarcia umożliwiają efektywne korzystanie z pracowni?	23,04	51,74	21,30	2,61	1,30
Czy ilość stanowisk komputerowych jest wystarczająca?	23,63	48,52	17,72	7,59	2,53
Czy stanowisko komputerowe spełnia Pana/Pani oczekiwania efektywnego korzystania z pracowni?	26,29	50,86	14,22	7,33	1,29
Czy w razie potrzeby pracownicy pracowni udzielają fachowej pomocy?	37,07	42,67	16,38	3,02	0,86

Jak wynika z tabeli nr 10 funkcjonowanie pracowni komputerowej studenci oceniają wysoko, przy czym kolejno: fachową pomoc pracowników (79,74%), efektywne korzystanie z pracowni (77,15%), godziny otwarcia (74,78%) oraz wystarczającą ilość stanowisk (72,15%).

Tabela nr 11. Częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej przez studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

²⁰ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2020 r.

Częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej	Przynajmniej kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w semestrze	Rzadziej	W ogóle nie korzystam
	[%] badanych				
	2,34	7,81	21,88	30,47	37,50

Jak wynika z tabeli nr 11, z pracowni, z różnym natężeniem, korzysta 62,5% badanych, pozostali jej nie odwiedzają.

Tabela nr 12. Funkcjonowanie pracowni komputerowej w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Nie mam zdania
	[%] badanych					
	22,95	40,98	10,25	1,23	1,23	23,36

Jak wynika z tabeli nr 12, ok. 64% badanych ocenia bardzo dobrze i dobrze funkcjonowanie pracowni komputerowej, a ok. 10% - przeciętnie. Odsetek odpowiedzi wskazujących na niewłaściwe funkcjonowanie pracowni jest nieznaczny.

Żaden ze studentów nie zgłosił uwag do funkcjonowania pracowni komputerowej.

3) *ocena dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia, tj. kierunków studiów, programów studiów, sylabusów przedmiotów, rozkładu zajęć dydaktycznych oraz wymiany studenckiej i doktoranckiej*

Informacje na temat kształcenia, w tym dotyczące kierunków studiów, programów studiów, sylabusów przedmiotów, rozkładu zajęć dydaktycznych oraz wymiany studenckiej i doktoranckiej są umieszczane na bieżąco na stronie internetowej wydziału w odpowiednich zakładkach. Natomiast treści programowe przedmiotów oraz spis literatury zawarte są w sylabusach z poszczególnych przedmiotów realizowanych zgodnie z obowiązującymi na wydziale programami studiów na kierunkach: Prawo, Administracja, Bezpieczeństwo narodowe, Bezpieczeństwo i prawo, Kryminologia. Sylabusy zamieszczone są w systemie USOS.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie dbałości o dostęp i przejrzystość

informacji na temat kształcenia w opinii 269 badanych (co stanowi 3,1% uprawnionych), tj. studentów, doktorantów oraz uczestników studiów podyplomowych przyniosły określone rezultaty²¹. Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 13. Częstotliwość odwiedzania strony internetowej Wydziału Prawa przez studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Częstotliwość odwiedzania strony internetowej Wydziału Prawa	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w semestrze	Rzadziej	Jeszcze nie widziałem
	[%] badanych				
	31,56	45,25	19,39	1,52	2,28

Jak wynika z tabeli nr 13, stronę internetową wydziału, z różnym natężeniem, odwiedzają wszyscy studenci.

Tabela nr 14. Zawartość na stronie internetowej informacji zapewniających uzyskanie wiedzy w różnych zakresach w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena zawartości na stronie internetowej wydziału informacji zapewniających uzyskanie wiedzy w różnych zakresach	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[%] badanych				
Kierunek studiów	49,24	42,75	5,34	2,67	0,00
Program studiów	47,33	44,66	4,58	2,29	1,15
Rozkład zajęć dydaktycznych	49,06	39,25	5,66	4,53	0,00
Możliwości wyjazdu na inne uczelnie w ramach programów wymiany studenckiej/doktoranckiej	34,96	43,09	17,07	2,03	2,85

Jak wynika z tabeli nr 14 informacje obejmujące różnorodne aspekty wiedzy zawartej na stronie Wydziału Prawa dla zdecydowanej większości badanych są dostępne i przejrzyste.

²¹ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2020 r.

Najwyżej oceniono, pod tym względem, informacje z zakresu kierunku i programu studiów (po 91,99%). Wysoko oceniono też informacje dotyczące rozkładu zajęć dydaktycznych (88,31%) oraz możliwości wyjazdu na inne uczelnie w ramach programów wymiany studenckiej/doktoranckiej (78,05%).

Tabela nr 15. Zapewnianie uzyskania wiedzy zawartej w sylabusach przedmiotów w systemie USOS w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena zapewniania uzyskania wiedzy zawartej w sylabusach przedmiotów w systemie USOS	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[%] badanych				
Treści programowe przedmiotów	35,11	46,95	11,07	4,58	2,29
Lektury przedmiotowe	37,69	45,38	11,54	3,85	1,54
Kryteria oceny zaliczanych przedmiotów	26,44	42,15	19,16	9,58	2,68

Jak wynika z tabeli nr 15 sylabusy przedmiotów w systemie USOS najlepiej zapewniają uzyskanie wiedzy dotyczącej lektury przedmiotowej (83,07%) i treści programowych przedmiotów (82,06), a nieco mniej – informacji zawierających kryteria oceny zaliczanych przedmiotów (68,59%).

4) ocena organizacji zajęć

W zakresie organizacji zajęć podejmowanych i sukcesywnie realizowanych jest szereg działań. Ze względu na liczbę kierunków i znaczną ilość studentów ułożenie rozkładów zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych należy do dwóch pracowników administracji wydziałowej, co powoduje ich sprawniejszą organizację. W okresie kwarantanny (marzec-maj 2020 r.) praca osób zajmujących się planowaniem zajęć wykonywana była w formie zdalnej. W tym celu został wykorzystany program komunikacyjny OPEN VPN, który polegał na łączeniu z siecią wewnętrzną UwB. Umożliwiało to dostęp do pracy w systemie USOS (Planista) i służbowej poczty. Program działał bez zakłóceń. W efekcie praca na bieżąco nie powodowała zaległości. Ponadto, planistki uczestniczą w organizacji zajęć na międzywydziałowym kierunku ekonomiczno-prawnym oraz pośredniczą w ustalaniu osób prowadzących zajęcia na innych wydziałach (również w filii UwB w Wilnie). Dokonują bieżącej aktualizacji rozkładu w programie Planista, organizują część zajęć w formie e-learningu, instruują nauczycieli i studentów na potrzeby samodzielnego wyszukiwania sal w

Interne na wydziale w celu organizacji spotkań kół, konferencji, itp. Dzięki wprowadzeniu programu Planista nastąpił sprawny i szeroki dostęp do aktualnego rozkładu zajęć (publikacja na stronie internetowej wydziału umożliwia sprawdzenie na bieżąco np. przez Internet w telefonie), a także zaistniała możliwość sprawdzenia przez Internet dostępności sal (ułatwienie i bezkolizyjna rezerwacja na potrzeby przeprowadzenia konferencji, spotkań, zebrań, na zajęcia prowadzone na studiach doktoranckich i podyplomowych, obrony doktoratów itp.). Ponadto, program wykorzystywany jest do rozliczenia pensum nauczycieli akademickich (generowanie kart obciążeń z systemu USOS). Uprościł weryfikację godzin z przedmiotów (rozliczenie studentów, opłaty).

Nieliczni badani wypełniając Ankietę ewaluacyjną wskazywali na potrzebę samodzielnego ustalania planu zajęć (co występuje na innych uczelniach), zmiany planu studiów magisterskich ("gdyż w obecnym trybie zajęć jest nie do połączenia z pracą czy możliwościami odbywania praktyk. Wygodniejsze by było, by zajęcia odbywały się w dwa wybrane dni tygodni lub chociaż były to np. same godziny poranne") i wcześniejszego niż dotychczas zamieszczania harmonogramu zajęć w USOS.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie dbałości o właściwą organizację zajęć w opinii 269 badanych (co stanowi 3,1% uprawnionych), tj. studentów i doktorantów oraz uczestników studiów podyplomowych przyniosły określone rezultaty²². Przedstawiają je poniższe tabele.

Tabela nr 16. Częstotliwość odwiedzania dziekanatu przez studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Częstotliwość odwiedzania dziekanatu w celu załatwienia jakiejś sprawy	Przynajmniej kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w semestrze	Rzadziej
	[%] badanych			
	0,77	7,31	66,54	25,38

Jak wynika z tabeli nr 16, studenci odwiedzają dziekanat najczęściej kilka razy w semestrze.

²² Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta ewaluacyjna” stanowiącego Załącznik nr 3a Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2020 r.

Tabela nr 17. Godziny otwarcia dziekanatu w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena godzin otwarcia dziekanatu jako umożliwiających sprawne załatwianie spraw	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[%] badanych				
	25,29	52,11	11,49	7,66	3,45

Jak wynika z tabeli nr 17 godziny otwarcia dziekanatu pozwalają na sprawne załatwienie spraw. Uznało tak ok. 77% studentów, przeciwnego zdania było ok. 11%.

Tabela nr 18. Przekazywanie informacji przez pracowników dziekanatu w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ocena przekazywania przez pracowników dziekanatu w sposób wyczerpujący następujących informacji	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak, ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
	[%] badanych				
	Informacje dotyczące toku studiów	33,84	49,43	11,79	2,66
Informacje dotyczące spraw stypendialnych	36,90	44,44	12,70	3,97	1,98

Jak wynika z tabeli nr 18 zdecydowana większość badanych jest zadowolona ze sposobu przekazywania przez pracowników dziekanatu informacji dotyczących toku studiów (83,27%) i spraw stypendialnych (81,34%). Niezadowolone wykazuje niewielu badanych.

Tabela nr 19. Praca dziekanatu w opinii studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych Wydziału Prawa (wyniki zbiorcze)

Ogólna ocena pracy dziekanatu	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Nie mam zdania
	[%] badanych					
	39,10	39,85	13,91	2,26	1,13	3,76

Jak wynika z tabeli nr 19 dobrze i bardzo dobrze pracę dziekanatu ocenia ok. 79%

badanych, natomiast źle i bardzo źle – tylko ok. 3%.

Badani wypełniając Ankietę ewaluacyjną zgłosili uwagi i propozycje zmierzające do usprawnienia pracy dziekanatu. Nieliczni prosili o wydłużenie godzin godziny pracy dziekanatu w okresie październik - listopad ze względu na składanie wniosków stypendialnych oraz o większe możliwości wysyłania wniosków elektronicznie.

Ponadto, chwalili pomoc pań z dziekanatu i z sekretariatu studiów podyplomowych.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Na Wydziale Prawa organizacyjne oraz techniczne warunki kształcenia, a także sposób organizacji studiów podlega stałemu monitoringowi.

Widoczna jest skuteczna dbałość jego władz o jakość i poprawę infrastruktury, czego przejawem jest m.in. remont części budynku wydziału rozpoczęty we wrześniu 2020 r.

Informacje na temat kształcenia udostępniane na stronie internetowej wydziału sformułowane są w sposób przejrzysty i czytelny dla studentów.

Organizacja zajęć przebiega sprawnie. Opinie studentów wskazują na prawidłowe i zadowalające funkcjonowanie dziekanatu.

W ramach monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów uwagi oraz propozycje zgłoszone przez studentów zostaną poddane analizie.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Rekomendacje WZJK z poprzedniego roku akademickiego zostały, w miarę możliwości, zrealizowane.

W ramach poprawy infrastruktury pracowni komputerowej zwiększono zasięg i jakość dostępu do sieci Eduroam.

Propozycja przywrócenia wrześniowego terminu sesji poprawkowej, zgodnie z zarządzeniem Rektora UwB, została spełniona.

Realizowany jest postulat „poprawy relacji pracowników dziekanatu ze studentami”. Pracownicy dziekanatu podchodzą życzliwie do studenta, jednak merytoryczność, z jaką pracownicy muszą przyglądać się sprawom, może stworzyć inne wrażenie.

Postulat „wydłużenia godzin pracy dziekanatów” nie został spełniony. Wydaje się, że zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych godziny pracy dziekanatu są dobrze zaplanowane. Warto zauważyć, że dziekanat studiów niestacjonarnych funkcjonuje w tygodniu, a także w weekendy zjazdowe. Sprawy załatwiane są na bieżąco, więc trudno zarzucić zwłokę. Ponadto, istnieje możliwość konsultacji mailowej i telefonicznej z pracownikami dziekanatu również poza godzinami przyjęć interesantów.

Natomiast postulat „rozpoczynania zajęć od godz. 9.0”, nie jest zasadny w ocenie władz dziekańskich i niemożliwy do realizacji ze względu na zasoby infrastrukturalne.

Jeśli chodzi o realizację postulatów dotyczących zasobów bibliotecznych, to należy podkreślić, że od ub. roku nie należy ona do kompetencji władz dziekańskich. Jednakże jak ustalono, Biblioteka Prawnicza regularnie uzupełnia zbiory, zarówno w zakresie książek przeznaczonych do wypożyczenia, jak i dostępnych w czytelni. W roku 2019 zakupiono 449 woluminów oraz 25 czasopism i otrzymano 766 woluminów oraz 165 czasopism, a także 81 tytułów jest prenumerowanych. Ponadto, zapewnia dostęp do 11 baz elektronicznych (prawniczych) i ok. 50 ogólnouniwersyteckich.

Rekomendacja UZJK zalecająca raportowanie w rocznym sprawozdaniu sposobu wykorzystania danych uzyskanych z monitorowania różnych obszarów systemu jakości kształcenia została zrealizowana. Informacje o zgłaszanych potrzebach studentów przyczyniły się do poprawy warunków kształcenia.

5. MONITOROWANIE WSPARCIA STUDENTÓW I DOKTORANTÓW W PROCESIE UCZENIA SIĘ

Proces monitorowania wsparcia studentów i doktorantów w procesie uczenia się na Wydziale Prawa UwB²³ następuje według kryteriów zawartych w § 11 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r.

1) wsparcie dydaktyczne (m.in. powołanie opiekuna roku i opiekuna praktyk, konsultacje nauczycieli akademickich)

W celu wsparcia dydaktycznego na Wydziale Prawa UwB w roku akademickim 2019/2020 powołano dla każdego roku każdej formy studiów opiekunów roku (łącznie 18 osób) oraz opiekunów praktyk (łącznie 19 osób). Każdy rocznik rozpoczynał swoje studia od spotkania inauguracyjnego z władzami wydziału, samorządem studenckim, przedstawicielami organizacji studenckich i kół naukowych oraz opiekunami roku, na którym przekazywane były wszystkie niezbędne informacje dotyczące różnych form i zakresów wsparcia w studiowaniu, przedstawiane koła naukowe i możliwości rozwoju/aktywności studenckiej. Podobne spotkania organizowane były w trakcie roku akademickiego co najmniej dwukrotnie (w sprawie ankiet oraz w sprawie sylabusów).

Terminy konsultacji opiekunów roku i opiekunów praktyk, podobnie jak wszystkich

²³ Decyzja nr 8 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury wsparcia dla studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych w procesie uczenia się na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku.

pozostałych nauczycieli akademickich, umieszczane są w systemie USOS. Z każdym pracownikiem zapewniony jest stały kontakt mailowy. Konsultacje odbywają się w każdym tygodniu zarówno w terminach stałych, jak i ustalonych indywidualnie.

Szczególne formy wsparcia dydaktycznego zastosowano w związku z pandemią koronawirusa. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz w związku z Komunikatem Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 12 marca 2020 r. na Wydziale Prawa wdrożono kształcenie zdalne unormowane w kolejnych decyzjach dziekana tej jednostki. W związku z tym, że system kształcenia na odległość funkcjonował na Wydziale Prawa od 2011 r. w postaci platformy Blackboard, uwzględnionej w dotychczasowym projektowaniu i realizacji programu studiów oraz kontroli jakości kształcenia, właśnie na narzędziach tam udostępnionych oparto zdalny proces kształcenia. Dzięki temu studenci byli na bieżąco informowani o wymogach kształcenia zdalnego przez prowadzących. Warto zauważyć, że w ramach obowiązkowego przedmiotu z zakresu technologii informacyjnej na pierwszym semestrze studiów studenci odświeżali lub uzupełniali swoje kompetencje cyfrowe w podstawowym zakresie.

Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu zostały zawieszono i zastąpiono systemem zdalnym²⁴ wraz z obowiązkiem poinformowania przez prowadzących zajęcia prodziekana ds. dydaktyki o sposobie prowadzenia poszczególnych zajęć w trybie zdalnym.

Kolejne decyzje Dziekana Wydziału Prawa, wydawane w następstwie nowych rozporządzeń Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz zarządzeń Rektora Uniwersytetu w Białymstoku, dostosowywały i uszczegóławiały proces kształcenia zdalnego. Wśród nich należy wskazać Decyzję nr 21 Dziekana Wydziału Prawa z dnia 25 marca 2020 r.,²⁵ regulującą formy kształcenia zdalnego, obowiązki studentów i prowadzących zajęcia, zdalną formę zaliczeń i egzaminów oraz zobowiązującą prowadzących nauczanie zdalne do ewidencji zajęć oraz sporządzenia sprawozdań z realizacji przedmiotów w systemie zdalnym zgodnie z załączonym wzorem. Z kolei w dniu 8 maja 2020 r. Dziekan Wydziału Prawa wydał Decyzję nr 24, w której uszczegółowiono procedury zaliczeń i egzaminów w sesji letniej roku akademickiego 2019/2020²⁶.

²⁴ Decyzja nr 20 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 12 marca 2020 r.

²⁵ Decyzja nr 21 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie kształcenia zdalnego jako formy prowadzenia zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa.

²⁶ Decyzja nr 24 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 maja 2020 r. w sprawie

Realizując Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz Zarządzenie nr 35 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie prowadzenia zajęć dydaktycznych, weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się oraz przeprowadzania egzaminów dyplomowych w terminie do 30 września 2020 r. na Uniwersytecie w Białymstoku Dziekan Wydziału Prawa w dniu 29 maja 2020 r. wydał Decyzję nr 26²⁷ regulującą wymogi bezpieczeństwa w trakcie realizacji zajęć dydaktycznych w formie bezpośredniego kontaktu oraz zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych w terminie do 30 września 2020 r. Przewidywała ona przeprowadzanie egzaminów dyplomowych w formie kontaktu bezpośredniego z zachowaniem obowiązujących wymogów bezpieczeństwa oraz możliwość zdalnych egzaminów dyplomowych, którą to formę szczegółowo uregulowano.

Ostatnią decyzją dotyczącą zdalnego kształcenia w roku akademickim 2019/2020 była Decyzja nr 28 Dziekana Wydziału Prawa z dnia 21 czerwca 2020 r.²⁸. Dostosowała ona procedury wydziałowe do wymogów Zarządzenia nr 39 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 2 czerwca 2020 r. w sprawie zasad postępowania z rejestracją posiedzeń, weryfikacji efektów uczenia się i egzaminów dyplomowych przeprowadzanych z wykorzystaniem technologii informatycznych.

Należy podkreślić, że w celu ułatwienia prowadzenia kształcenia w formie zdalnej już w marcu 2020 r. automatycznie uruchomiono kursy e-learningowe dla wszystkich zajęć

ogłoszenia terminów organizacji semestru letniego roku akademickiego 2019/2020 dla wszystkich kierunków prowadzonych na Wydziale Prawa oraz w sprawie zajęć dydaktycznych, formy weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020 na Wydziale Prawa.

²⁷ Decyzja nr 26 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie zapewnienia obowiązujących wymogów bezpieczeństwa w trakcie realizacji zajęć dydaktycznych w formie bezpośredniego kontaktu oraz zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych w terminie do 30 września 2020 r. na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku.

²⁸ Decyzja nr 28 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 21 czerwca 2020 r. w sprawie zmiany decyzji nr 21 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 marca 2020 r., decyzji nr 24 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 8 maja 2020 r., Komunikatu nr 3 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących organizacji posiedzeń komisji oraz publicznych obron rozpraw doktorskich w przewodach doktorskich wszczętych do dnia 30 kwietnia 2019 r. oraz przygotowania dokumentacji posiedzeń tych komisji w przypadku prowadzenia ich obrad zdalnie przy użyciu urządzeń technicznych zapewniających transmisję obrazu i dźwięku w czasie rzeczywistym oraz Komunikatu nr 4 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących organizacji posiedzeń komisji, w tym publicznych obron rozpraw doktorskich, w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora wszczętych od 1 października 2019 r. oraz przygotowania dokumentacji posiedzeń tych komisji w przypadku prowadzenia ich obrad zdalnie przy użyciu urządzeń technicznych zapewniających transmisję obrazu i dźwięku w czasie rzeczywistym.

prowadzonych na Wydziale Prawa UwB. W trosce o zapewnienie jakości kształcenia prodziekan ds. dydaktyki uzyskał dostęp do wszystkich uruchomionych kursów z możliwością hospitacji *on-line*, zarówno w czasie rzeczywistym, jak i późniejszej weryfikacji.

W wyznaczonych terminach wszyscy pracownicy wydziału przekazali informacje na temat formy prowadzonego kształcenia zdalnego, a następnie formy zaliczeń i egzaminów oraz złożyli stosowne sprawozdania po ich zakończeniu. W terminach wskazanych w poszczególnych decyzjach prowadzący zajęcia informowali studentów o formach ich zajęć, zaliczeń i egzaminów, w tym stosowanych metod e-oceny. Metody te były konsultowane z samorządem studenckim, a uwagi studentów zostały przeanalizowane i częściowo uwzględnione w zaleceniach władz dziekańskich. Przez cały okres kształcenia zdalnego studenci mieli dostęp do anonimowych ankiet, w których oceniali wypełnianie przez osoby prowadzące zajęcia obowiązków związanych z kształceniem. Wszyscy prowadzący zajęcia prowadzili konsultacje zdalne zarówno w formule zdalnej symetrycznej, jak i w drodze kontaktu mailowego.

W ramach e-biblioteki rozszerzono dostęp do baz danych i bibliotek elektronicznych (Lex i Legalis dostarczonych przez Wolters Kluwer) oraz dostęp z komputerów prywatnych. Studenci oraz pracownicy otrzymali bezpłatny dostęp do programu Office 365.

Obok przekazanych i umieszczonych na stronie internetowej instrukcji studenci mieli możliwość wzięcia udziału w kursach szkoleniowych zorganizowanych przez Uniwersytet w Białymstoku. Kilukrotnie przeprowadzono szkolenia z Blackboard Collaborate Ultra, MS Teams oraz indywidualne szkolenia w zakresie korzystania z baz danych. Ponadto, pracownia komputerowa na bieżąco prowadziła skierowane do studentów i pracowników wydziału indywidualne szkolenia w zakresie kształcenia zdalnego i dostępu do baz danych.

Studenci mieli też możliwość odbycia praktyk w formie zdalnej. Oprócz dotychczasowych podmiotów, które prowadziły praktyki, władze wydziału przekazały studentom listę dodatkowych podmiotów, które umożliwiły studentom odbycie praktyk w formie zdalnej.

2) wsparcie naukowe (m.in. działalność kół i obozów naukowych, organizacja konferencji studenckich i doktoranckich, udział w konferencjach)

Wsparcie naukowe przejawia się działalnością kół naukowych. Obecnie na Wydziale Prawa funkcjonuje ponad 20 kół, przede wszystkim o zasięgu wydziałowym, jak również uniwersyteckim. Ich zainteresowania tematyczne obejmują wszystkie nauczane w toku studiów działy prawa, co pozwala studentom na indywidualne pogłębianie wiedzy. W celu

zapewnienia najwyższej jakości opieki przyjęto, że pracownik uczelni powinien być opiekunem nie więcej niż dwóch kół naukowych, a w obszarze ich działalności - posiadać znaczący dorobek naukowy. Funkcjonuje też wiele organizacji studenckich, w tym o zasięgu międzynarodowym i branżowym. Część organizacji studenckich działa w obszarze sportu, turystyki, innowacji, biznesu, sztuki. Do ich dyspozycji przeznaczono, m.in. halę sportową, siłownię, ośrodki wypoczynkowe, bazę wędkarską, akademickie inkubatory przedsiębiorczości, szereg centrów, fundacji i stowarzyszeń działających na wydziale, a w innych budynkach UwB służy im także m.in. aula widowiskowa, sale teatralne, tzw. Sara i Feniks. Niezależnie od środków przekazywanych kołom naukowym na ich funkcjonowanie i organizowane przez nie projekty, dziekan wydziału, na wniosek studentów, finansuje ich uczestnictwo w konferencjach oraz koszty publikacji naukowych. Te i inne formy wsparcia studentów w nauce przynoszą efekty, co znajduje odzwierciedlenie, m.in. we wnioskach stypendialnych.

3) wsparcie materialne (m.in. stypendia naukowe, zakwaterowanie w domach studenta)

W obszarze wsparcia materialnego Wydział Prawa zapewnia pełen zakres pomocy stypendialnej na zasadach przewidzianych przepisami ustawowymi. W roku akademickim 2019/2020 studenci wydziału otrzymali następujące stypendia: stypendium rektora studia stacjonarne – 193 osoby, stypendium rektora studia niestacjonarne – 45, stypendium socjalne studia stacjonarne – 162, stypendium socjalne studia niestacjonarne – 96, zapomoga studia stacjonarne – 17, zapomoga studia niestacjonarne – 18, stypendium dla osób niepełnosprawnych – 15.

Z zakwaterowania w domach studenta w roku akademickim 2019/2020 skorzystało 64 studentów.

Każdego roku dziekan wydziału przyznaje nagrody najaktywniejszym studentom, co motywuje do zdobywania osiągnięć naukowych, organizacyjnych i sportowych.

Dodatkowym wsparciem finansowym było w tym roku przyznanie zapomóg finansowych studentów, którzy w wyniku sytuacji związanej z COVID-19 stracili zatrudnienie lub utracili część zarobków.

4) inne formy wsparcia (m.in. wsparcie dla studentów niepełnosprawnych)

W ramach innych form wsparcia funkcjonuje stały i rozbudowany system. Obejmuje różne aspekty – merytoryczne (naukowe, dydaktyczne, materialne, organizacyjne itp.). System wsparcia dostosowany jest również do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Powołany jest pełnomocnik ds. osób z niepełnosprawnościami – uniwersytecki, jak i wydziałowy. Uchwalony został Program działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych oraz szereg rozwiązań alternatywnych dla osób niepełnosprawnych. Opracowano szczegółowe wskazówki dotyczące pracy ze studentami niemówiącymi, niesłyszącymi, niewidomymi. Działła wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego dedykowana takim osobom.

Szczególne wsparcie uzyskali studenci z niepełnosprawnościami w związku z pandemią. Od początku ograniczonego funkcjonowania uczelni otrzymali oni osobiste e-maile z pytaniem odnośnie prowadzenia i dostępności do zajęć dydaktycznych prowadzonych w formie kształcenia zdalnego wraz z prośbą o ewentualne uwagi w zakresie formy przekazu treści kursów, na które w większości udzielili odpowiedzi. Nie zgłaszali żadnych problemów.

Pełnomocnik Dziekana Wydziału Prawa UwB ds. Osób z Niepełnosprawnościami przygotowała zwięzły informator zawierający podstawowe zasady tworzenia treści dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami wraz z linkami do odpowiednich materiałów. Został on umieszczony na stronie internetowej Wydziału Prawa.

W ramach kształcenia zdalnego studentów z niepełnosprawnościami pracownicy Wydziału Prawa zostali zobowiązani do stosowania rozwiązań alternatywnych wobec takich osób. Pomocy w jego realizacji udzielało Biuro Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych UwB. Na jego adres (biuro.pełnomocnikaon@uwb.edu.pl) można było kierować materiały, które nie występowały w wersji elektronicznej. Można było przesłać spis literatury wraz z niezbędnymi zakresami stron. Warunkiem przygotowania przez biuro wskazanych materiałów była ich dostępność w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej. Instrukcja dotycząca tworzenia dokumentów programu Word z ułatwieniami dostępu dla osób niepełnosprawnych została umieszczona na stronie internetowej: <https://uwb.edu.pl/dostepne-materialy>.

Ponadto, w zakresie wsparcia studentów na rynku pracy wydział zapewnia m.in. współprowadzenie zajęć przez doradcę zawodowego, odrębnie w ramach każdego z proseminariów. Studenci mogą również korzystać z oferty Biura Karier w zakresie doskonalenia kompetencji miękkich (stale aktualizowane pakiety warsztatów dostępne na stronie internetowej). Organizowane są kursy przygotowujące do aplikacji prawniczych oraz liczne spotkania z praktykami prawa. Funkcjonuje też Centrum Praktyk Sądowych.

Studenci aktywni oraz posiadający szczególne potrzeby (np. osoby z niepełnosprawnością, pracujące, studiujące więcej niż jeden kierunek lub wychowujące dzieci) mogą studiować w indywidualnym trybie, łącznie z dostosowanymi i ustalonymi indywidualnie terminami zaliczeń, przenoszeniem zajęć między latami i opieką wybranego

tutora, zgodnie z odpowiednimi przepisami regulaminu studiów.

5) dostępność informacji o formach wsparcia

Wydział zapewnia dostępność informacji o istniejących formach wsparcia. Studenci mają stały, bieżący dostęp do informacji na temat systemu wsparcia stypendialnego, dydaktycznego, naukowego i organizacyjnego w przejrzystych i intuicyjnych zakładkach na stronie internetowej. Strona wydziału jest nowoczesna, responsywna, dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością i dwujęzyczna (uniwersytecka – czterojęzyczna). W dużym zakresie wykorzystywany jest także system USOS (zawsze aktualny) oraz media społecznościowe.

W czasie ograniczonego funkcjonowania uczelni wszystkie informacje dotyczące różnych form wsparcia były na bieżąco przekazywane studentom na pięć sposobów:

- na głównej stronie internetowej wydziału (tzw. główny baner/slider) oraz w aktualnościach;
- w formie maili kierowanych do wszystkich studentów Wydziału Prawa UwB poprzez USOSmail;
- na stronie internetowej wydziału, na której umieszczono wszystkie informacje związane z organizacją zdalnego procesu kształcenia w nowych rozbudowanych zakładkach (Student/Zdalne kształcenie i Pracownik/Zdalne kształcenie). Obok aktów dotyczących zdalnego kształcenia znalazły się tam informacje na temat a) używanych przy zdalnym kształceniu platform wraz z instrukcjami filmowymi i prezentacyjnymi i linkami oraz wymaganiami sprzętowymi, b) udostępnionych polskich i zagranicznych baz elektronicznych oraz katalogów wraz z instrukcjami, c) praw autorskich w zdalnym kształceniu, d) zasad przeprowadzania egzaminów w formie ustnej przy wykorzystaniu narzędzia BlackboardCollaborate Ultra, e) obowiązujących wymogów bezpieczeństwa, f) wymogów przeprowadzania egzaminów dyplomowych w formie kontaktu bezpośredniego oraz g) materiały dla studentów z niepełnosprawnościami, h) materiały dla studentów anglojęzycznych;
- poprzez media społecznościowe (Facebook, LinkedIn);
- poprzez konsultacje telefoniczne i mailowe w zakresie zdalnego kształcenia w ramach pracowni komputerowej (zdalneksztalcenie@uwb.edu.pl).

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Wydział Prawa okazuje studentom, doktorantom i uczestnikom studiów doktoranckich wsparcie pod względem dydaktycznym, naukowym i materialnym. Udziela znaczącej pomocy

osobom niepełnosprawnym i innym będącym w trudnej sytuacji. Przystępnie podane informacje na temat form wsparcia umieszcza na stronie internetowej. Szczególnie znacznej pomocy udzielił w związku z nauczaniem w trybie zdalnym.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Brak rekomendacji ze względu na niewystępowanie/nieuregulowanie tego zagadnienia w poprzedniej uchwale Senatu UwB dotyczącej systemu jakości kształcenia.

6. OCENA MOBILNOŚCI STUDENTÓW I DOKTORANTÓW ORAZ STOPNIA UMIEDZYNARODOWIENIA KSZTAŁCENIA

Analiza i ocena mobilności studentów i doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia na Wydziale Prawa²⁹ następuje według kryteriów zawartych w § 10 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r.:

- 1) funkcjonowanie wymiany studentów i doktorantów w ramach umów pomiędzy uczelniami w zakresie programów mobilności studentów i doktorantów*

Wydział Prawa realizuje wymiany studenckie przede wszystkim w ramach programu Erasmus+. W roku akademickim 2019/2020 miał podpisanych 79 umów Erasmus+ z uczelniami europejskimi. W tym okresie na wymianie przebywało 19 studentów. W ramach programu Erasmus funkcjonuje także element praktyk zagranicznych. W roku akad. 2019/2020 zrekrutowano jedną studentkę na praktykę zagraniczną współfinansowaną, która została zrealizowana jako praktyka absolwencka z funduszy Erasmus+. W okresie tym na wydziale studiowało 22 studentów zagranicznych. Na rok akademicki 2020/2021 zgłosiły się 23 osoby.

W roku akademickim 2019/2020 wymiana studentów odbywała się także na podstawie innych umów spoza programu Erasmus. Na podstawie umowy z University of Tsukuba w Japonii w wymianie uczestniczyły 2 studentki z kierunku prawo. Na podstawie nowo podpisanej umowy z Syracuse University College of Law 1 studentka z kierunku prawo zrealizowała wymianę w semestrze zimowym. Na podstawie umów z 3 uniwersytetami z Chin, na wydziale studiowało 9 studentów.

Należy przy tym zauważyć, że na Wydziale Prawa nie funkcjonuje odrębny program mobilności doktorantów. Mogą oni korzystać z kierowanej do nich oferty wymiany w

²⁹ Decyzja nr 9 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania mobilności studentów i doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia.

zakresie LLP-Erasmus. W ramach Programu Mobilności Studentów i Doktorantów MOST nie przyjęto w roku ak. 2019/20 żadnego doktoranta.

2) *funkcjonowanie sformalizowanego systemu zasad zaliczania osiągnięć studentów i doktorantów (punktów i ocen)*

W ramach wymiany międzynarodowej na Wydziale Prawa funkcjonują zasady uznawania przedmiotów zaliczonych przez studentów w trakcie pobytu za granicą zatwierdzone przez odpowiedniego prodziekana. Z kolei, wobec doktorantów wymieniony system wynika z przyjętego programu kształcenia (znowelizowanego Uchwałą Nr 2581 Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie programu kształcenia na studiach doktoranckich stacjonarnych i niestacjonarnych obowiązującego w cyklach kształcenia rozpoczynających się od roku ak. 2017/2018 oraz wzoru z sprawozdania z pracy naukowej doktoranta), gdzie m.in. określono zasady (podstawowe sposoby) weryfikacji efektów kształcenia.

Należy nadmienić, iż w ramach studiów doktoranckich w roku akademickim 2019/2020 zajęcia dydaktyczne w łącznym wymiarze 704 godzin prowadziło 29 doktorantów.

3) *wykorzystanie doświadczeń zdobytych przez studentów i doktorantów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia (np. uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, zmiana sposobu prowadzenia zajęć)*

Wymiana międzynarodowa stała się inspiracją do zorganizowania na Wydziale Prawa UwB programu przedmiotów, które mogą być prowadzone w językach obcych. W roku akademickim 2019/2020 lista obejmowała 72 przedmioty w jęz. angielskim, 8 przedmiotów w jęz. niemieckim, 10 przedmiotów w jęz. rosyjskim i 4 przedmioty w jęz. hiszpańskim oraz 1 przedmiot w jęz. francuskim.

Od kilku lat na zajęcia w językach obcych uczęszczają nie tylko studenci zagraniczni, ale także studenci Wydziału Prawa, którzy mają prawo do realizacji zajęć w językach obcych w ramach swoich specjalizacji. Taka oferta merytoryczna stała się także powodem do wzrostu liczby przyjeżdżających studentów. Studenci polscy uczęszczający na takie przedmioty rozwijają umiejętności językowe w zakresie przedmiotów prawniczych, a w związku z tym coraz pewniej czują się podczas wszelkiego rodzaju rozmów kwalifikacyjnych i egzaminów sprawdzających nie tylko komunikatywność językową, ale także znajomość fachowego słownictwa. Prowadzenie zajęć w językach obcych wymaga także innych metod kształcenia. Odtwarzane są więc materiały multimedialne z oryginalnym lektorem oraz analizowane akty prawne i orzecznictwo obcych państw i sądów w innych językach.

Warto podkreślić, iż reforma kształcenia na kierunku prawo wprowadziła obowiązek zaliczenia przedmiotu specjalizacyjnego w języku obcym studentom IV i V roku studiów. W pozostałych programach studiów na wszystkich kierunkach oferowanych na wydziale wprowadzono natomiast możliwość wyboru przedmiotu do zaliczenia w języku obcym. Na studiach II stopnia (wykonując uchwałę Senatu UwB) wprowadzono „Specjalistyczne warsztaty językowe” w wymiarze 30 godzin, a na studiach I stopnia liczbę godzin lektoratu podniesiono do 120.

W roku akad. 2019/2020 do kierownika studiów doktoranckich nie wpłynęła żadna propozycja wykorzystania doświadczeń zdobytych przez doktorantów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia.

4) opinie przekazane przez studentów i doktorantów przyjeżdżających (polskich i zagranicznych) na temat realizowanych na uczelni studiów w stosunku do oczekiwań w tym zakresie (np. sprawy organizacyjne, życie studenckie, system nauczania, relacje student/doktorant – nauczyciel akademicki)

Doświadczenia studentów studiujących w ramach programów na zagranicznych uczelniach zmotywowały do zapewnienia stałej pomocy studentom przyjeżdżającym na Wydział Prawa. Jest on partnerem w sieci ESN (Erasmus Student Network), w ramach którego realizowana jest pomoc organizacyjna dla studentów zagranicznych przyjeżdżających do Białegostoku.

Koordynatorzy Programu Erasmus+ (dr Magdalena Perkowska, dr Karolina Zapolska oraz mgr Kamila Bezubik) są w stałym kontakcie ze wszystkim studentami zagranicznymi przebywającymi na Wydziale Prawa. Studenci pozytywnie oceniają zarówno warunki do studiowania (doskonała baza lokalowa, zajęcia prowadzone w grupach dla studentów zagranicznych – specjalnie przygotowane zajęcia, możliwość uczestnictwa w wykładach gości zagranicznych), jak i zaangażowanie kadry prowadzącej zajęcia (możliwość stałego kontaktu, konsultacje mailowe i osobiste, dobrze opracowane materiały do zajęć).

W szczególnej sytuacji postawił wydział wybuch pandemii COVID-19, jednak wszyscy studenci zagraniczni studiujący na nim otrzymali stosowną opiekę. Informacje o wszelkich zmianach i zasadach epidemiologicznych pojawiające się ze strony rządowej były natychmiast tłumaczone i wysyłane studentom. Prowadzone były także zajęcia w trybie zdalnym tak, że każdy student mógł ukończyć realizowane przedmioty. Stały kontakt utrzymywany był także ze studentami Wydziału Prawa UwB przebywającymi za granicą.

W roku ak. 2019/2020 opinii studentów i doktorantów przyjeżdżających (polskich i zagranicznych) na temat realizowanych na uczelni studiów w stosunku do oczekiwań nie

stwierdzono. Doktoranci Wydziału Prawa mogą natomiast formułować opinie z własnej inicjatywy i kierować je do kierownika studiów, bądź zawierać w anonimowych ankietach funkcjonujących w ramach systemu USOS.

5) udział studentów i doktorantów w zajęciach prowadzonych przez profesorów wizytujących lub zajęciach prowadzonych w językach obcych

Zgodnie z programem studiów na kierunku Prawo, studenci IV i V roku mają obowiązek wyboru jednego przedmiotu specjalizacyjnego w języku obcym. W roku akademickim 2019/2020 uruchomiono 7 wykładów specjalizacyjnych jęz. angielskim na studiach stacjonarnych oraz 2 wykłady specjalizacyjne w jęz. angielskim na studiach niestacjonarnych.

W roku akademickim 2019/2020 na Wydziale Prawa gościło dwóch zagranicznych wykładowców w ramach programu Erasmus+: Pauliu Cerka z Uniwersytetu w Kownie (Litwa) oraz Dana Sramkova z Uniwersytetu Masaryka (Czechy). Studenci Wydziału Prawa mieli możliwość uczestnictwa w prowadzonych przez nich wykładach z prawa podatkowego oraz prawa cywilnego. Zaplanowane pozostałe wizyty zagranicznych wykładowców zostały odwołane w związku z wybuchem pandemii COVID-19.

Podjęte przez Wydział Prawa działania w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków studentom przebywającym na Wydziale w ramach programu Erasmus+, w opinii 3 studentów, przyniosły określone rezultaty³⁰. Przedstawia je Tabela nr 20.

Tabela nr 20. Organizacja studiów w ramach Programu Erasmus+ w opinii jego studentów

Ocena organizacji studiów w ramach Programu Erasmus+	Satysfakcjonująca [%]	Niesatysfakcjonująca [%]
Komunikacja z koordynatorem programu	100	0
Organizacja przyjazdu	100	0
Wybór przedmiotów	100	0
Warunki w akademiku	100	0

Jak wynika z tabeli nr 20, studenci wysoko ocenili wszystkie aspekty ich pobytu na Wydziale. Jeden z badanych był "zadowolony całościowo z pobytu". Chwalił zainteresowanie

³⁰ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów programu Erasmus na Wydziale Prawa poprzez system USOS z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety „Evaluation form for the international (PhD) students” stanowiącej Załącznik nr 4b Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2020 r.

ze strony opiekuna i jego pomoc w formalnościach kwaterunkowych. Wskazywał jedynie na brak znajomości języka angielskiego u pracowników akademika, z czym wraz upływem czasu nie było już problemu. Inny zwracał uwagę na potrzebę zmian w akademiku „np. w kuchni czy łazienkach”.

Tabela nr 21. Praca kadry Wydziału Prawa UwB w opinii osób studiujących w ramach Programu Erasmus+

Ocena pracy kadry Wydziału Prawa UwB	Satysfakcjonująca [%]	Niesatysfakcjonująca [%]
Aktywizacja studentów podczas zajęć przez wykładowców	100	0
Kontakt wykładowców ze studentami	66,66	33,3
Poziom wymagań wykładowców przez studentów	100	0
Poziom (jakość) prowadzonych zajęć przez wykładowców	100	0
Zróżnicowanie metod/materiałów i pomocy dydaktycznych wykorzystywanych podczas zajęć	100	0

Jak wynika z tabeli nr 21, niemal wszystkie aspekty pracy kadry dydaktycznej zostały ocenione bardzo wysoko. Jedynie jednego badanego nie satysfakcjonował kontakt wykładowców ze studentami. Ze względu na niemożność nawiązania znajomości z polskimi studentami z powodu pandemii jeden z badanych był nieco rozczarowany pobytem. Inny żałował bezpośrednich kontaktów (twarzą w twarz) z prowadzącymi zajęcia. Mimo to, zajęcia oceniał pozytywnie. Uważał "pobyt w Białymstoku na Wydziale Prawa za przyjemne doświadczenie". Inny chwalił dobry, szybki kontakt e-mailowy z wykładowcami.

Tabela nr 22. Organizacja procesu kształcenia w opinii osób studiujących w ramach Programu Erasmus+

Ocena organizacji procesu kształcenia	Satysfakcjonujące [%]	Niesatysfakcjonujące [%]
Funkcjonowanie dziekanatu	100	0
Funkcjonowanie biblioteki	66,66	33,33
Funkcjonowanie pracowni komputerowej	66,66	33,33

Jak wynika z tabeli nr 22, studenci wysoko ocenili wszystkie aspekty organizacji procesu kształcenia na wydziale. Część z nich napisała, że z powodu koronawirusa nie miała dostępu do infrastruktury uniwersytetu.

W ramach ogólnej oceny poziomu i organizacji procesu kształcenia na naszym

wydziale w porównaniu do wydziału macierzystego ankietowanych studentów jeden z badanych stwierdził, że warunki są podobne jak na jego uczelni. Według innego "wykłady odbywały się w bardziej przyjaznej atmosferze, niż na mojej uczelni, także egzaminy były mniej stresujące". Doceniał, że wykładowcy szybko odpowiadali na e-maile i byli chętni do pomocy. Inny uważał, że największą zaletą były małe grupy zajęciowe, dzięki czemu można było lepiej pracować z wykładowcą.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Wydział Prawa dba o rozwój mobilności studentów i doktorantów. W tym celu nawiązuje współpracę z uczelniami innych państw. Dzięki temu posiada bogatą i różnorodną ofertę. Następująca w ramach realizacji tych umów mobilność studentów i doktorantów prowadzi do umiędzynarodawiania ich kontaktów.

Na wydziale funkcjonuje sformalizowany system zasad zaliczania osiągnięć studentów (punktów i ocen).

Wydział oferuje szereg wykładów z różnych dziedzin prawa prowadzonych w 4 językach. Pozwala to na wzbogacenie specjalistycznego słownictwa oraz rozwinięcie umiejętności językowych studentów.

Generalnie studenci przebywający na Wydziale Prawa w ramach międzynarodowej wymiany z pobytu są bardzo zadowoleni.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W roku akad. 2019/2020 WZJK nie sformułował żadnych rekomendacji dotyczących potrzeby poprawy poziomu mobilności studentów i doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia.

Rekomendacja UZJK zalecająca raportowanie w rocznym sprawozdaniu sposobu wykorzystania danych uzyskanych z monitorowania różnych obszarów systemu jakości kształcenia została zrealizowana. Informacje o ograniczonej mobilności studentów związanej z pandemią koronawirusa przyczyniły się do udzielenia im skutecznej pomocy dydaktycznej i organizacyjnej.

7. UZYSKIWANIE OPINII ABSOLWENTÓW UCZELNI O PRZEBIEGU ODBYTYCH STUDIÓW

Uzyskanie opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów nastąpiło na podstawie § 12 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Odbyło się ono poprzez przeprowadzenie anonimowych badań ankietowych wśród

absolwentów Wydziału Prawa z rocznika 2018/2019³¹. Wśród absolwentów Wydziału Prawa UwB zostały przeprowadzone badania ankietowe dotyczące oceny programu studiów, kadry dydaktycznej, organizacji procesu kształcenia i osiągniętych efektów uczenia się³².

Dokonano badania 451 absolwentów studiów, którzy obronili pracę dyplomową, odebrali dyplom w okresie do końca września 2020 r. i wyrazili chęć udziału w badaniach, co stanowi 61,6% wszystkich ubiegłorocznych absolwentów. Wyniki analiz kwestionariuszy ankiet przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela nr 23. Przydatność studiów w rozwijaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w opinii absolwentów Wydziału Prawa

Ocena stopnia przydatności studiów w rozwijaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych	Bardzo dużym	Dużym	Średnim	Małym	Bardzo małym	Brak odpowiedzi
	[%] badanych					
Znajomości zagadnień teoretycznych	34,18	47,15	16,94	0,95	0,10	0,55
Umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów	16,55	31,50	38,0	11,71	1,83	0,22
Zdolności do wykonywania zawodów zgodnych z profilem ukończonych studiów	21,28	39,28	30,13	5,61	3,20	0,30
Umiejętności pracy zespołowej	30,03	36,63	24,65	6,83	1,60	0,10
Umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi	41,16	36,15	18,58	3,44	0,11	0,38
Umiejętności samodzielnego dokształcania się	42,54	39,00	14,57	2,51	1,06	0,11
Wiedzy o świecie	31,42	42,66	20,00	4,90	0,80	0,10
Możliwości realizacji własnych zainteresowań	27,90	40,00	23,90	5,31	2,88	0,18

Jak wynika z tabeli nr nr 23, odbyte studia umożliwiły absolwentom, w bardzo dużym lub dużym stopniu, nabycie wielu umiejętności. Zdecydowanie najlepiej, w ich ocenie, pozwoliły one osiągnąć umiejętność samodzielnego dokształcania się (81,54%), rozwinąć znajomość zagadnień teoretycznych (81,33%) oraz nabyć umiejętności komunikacyjne z

³¹ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród absolwentów Wydziału Prawa z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta absolwenta” stanowiącej Załącznik nr 5 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Stan na 10.09.2020 r.

³² Decyzja nr 10 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury uzyskiwania opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów.

innymi ludźmi (77,31%). W tej kategorii najrzadziej wskazywano na nabycie umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów (48,05%) oraz zdolności do wykonywania zawodów zgodnych z profilem ukończonych studiów (60,56%).

Tabela nr 24. Poszczególne elementy procesu dydaktycznego w opinii absolwentów Wydziału Prawa

Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego na kierunku studiów	Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie dotyczy	Brak odpowiedzi
	[%] badanych						
Wykłady	36,30	49,25	12,62	1,16	0,27	0	0,27
Ćwiczenia i konwersatoria	35,00	48,95	12,47	2,15	0,27	0,32	0,70
Seminaria i proseminaria	49,00	33,26	13,04	3,77	0,95	0	0,23
Przedmioty fakultatywne	30,20	45,00	15,17	1,90	0,50	6,90	0,10
Lektoraty	28,50	34,30	16,56	0,88	1,90	17,1	0,62
Warsztaty i laboratoria	16,58	22,60	10,48	0,87	0,58	46,32	2,44
Praktyki i zajęcia poza Uczelnią	31,39	28,13	11,33	2,25	1,75	24,80	0,23
Indywidualne konsultacje	39,32	48,20	7,90	1,48	1,85	0	1,20
Organizacja studiów (rozkład zajęć itp.)	33,24	43,30	17,87	3,97	1,37	0	0,11

Jak wynika z tabeli nr 24, zdecydowana większość absolwentów najwyżej (bardzo dobrze i dobrze) oceniła, w kolejności, indywidualne konsultacje (87,52%), wykłady (85,55%), ćwiczenia i konwersatoria (83,95%) oraz seminaria i proseminaria (82,26%).

Na pytanie: „Co Pana/Pani zdaniem należałoby zmienić, by poprawić ogólną jakość kształcenia?” odpowiedzi udzieliła tylko część badanych. Żadnych zmian nie chce 60,17%. Na potrzebę wprowadzenia większej liczby zajęć praktycznych uwagę zwróciło 22,64% badanych. Ponadto, nieliczni wskazywali na potrzebę uatrakcyjnienia sposobu prowadzenia zajęć, w tym częstszego wykorzystywania przez prowadzących prezentacji multimedialnych, wyższego poziomu nauczania, zwiększenia zainteresowania seminariami przez prowadzących, sprawniejszej komunikacji prowadzących ze studentami drogą elektroniczną, prowadzenia zajęć w mniejszych grupach, zwiększenia liczby zajęć w e-learningu, lepszej organizacji zajęć, wcześniejszego informowania o zmianach dotyczących zajęć (po ok. 1%).

Inni, nie precyzując konkretnie, sugerowali ogólną potrzebę zmian godzin zajęć, wykładowców, podejścia do studentów niestacjonarnych, a także zmian w pracy dziekanatu,

w programach studiów polegających na niepowtarzaniu przedmiotów z I stopnia na drugim, zwiększenia liczby godzin ćwiczeń i liczby specjalizacji.

Tabela nr 25. Kompetencje nauczycieli akademickich i innych pracowników Uniwersytetu w Białymstoku w opinii jego absolwentów

Ocena kompetencji nauczycieli akademickich i innych pracowników Uniwersytetu w Białymstoku	Wysoki poziom profesjonalizmu	Raczej wysoki poziom profesjonalizmu	Zróżnicowany poziom profesjonalizmu	Raczej niski poziom profesjonalizmu	Niski poziom profesjonalizmu	Brak odpowiedzi
	[%] badanych					
Wśród profesorów i doktorów habilitowanych	66,27	23,35	8,80	1,09	0	0,38
Wśród doktorów	57,60	26,88	13,09	1,30	0,07	0,50
Wśród magistrów	48,56	32,21	14,00	3,32	1,13	0,70
Wśród pracowników dziekanatu	63,59	26,03	7,06	1,86	0,87	0,45
Wśród pracowników sekretariatu	67,24	23,60	5,49	1,82	0,73	1,08

Jak wynika z tabeli nr 25 zdecydowana większość absolwentów wysoko ocenia profesjonalizm pracowników administracji wydziału oraz wykładowców. Uważa, że najwyższy poziom (wysoki i raczej wysoki) występuje, w kolejności wśród: pracowników sekretariatu (90,84%), profesorów i doktorów habilitowanych oraz pracowników dziekanatu (po 89,62%) oraz doktorów (84,48%).

Tabela nr 26. Możliwość ponownego wyboru kierunku studiów w opinii absolwentów Wydziału Prawa

Ocena możliwości ponownego wyboru kierunku studiów	Ten sam kierunek na UwB	Ten sam kierunek na innej uczelni	Inny kierunek na UwB	Inny kierunek na innej uczelni	Brak odpowiedzi
	[%] badanych				
	59,43	6,62	20,3	13,06	1,53

Jak wynika z tabeli nr 26, większość absolwentów ponownie wybrałaby Prawo, Administrację, Bezpieczeństwo narodowe lub Kryminologię jako kierunek studiów (59,43%).

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Wyniki przeprowadzonych wśród absolwentów Wydziału Prawa badań potwierdziły nabycie przez nich w znacznym stopniu różnych umiejętności. Jako prawidłowe badani ocenili funkcjonowanie większości elementów procesu dydaktycznego. Zwrócili uwagę na potrzebę zwiększenia ilości zajęć o charakterze praktycznym.

Docenili też profesjonalizm pracowników administracji i wykładowców. Jest on wynikiem stałej dbałości wydziału o jakość pracy wykonywanej przez osoby na nim zatrudnione.

Na uwagę zasługuje fakt, że zarówno Wydział Prawa, jak i Uniwersytet w Białymstoku postrzegane są dobrze.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W ramach rekomendacji WZJK nadal, jak to się czyni od kilku lat, należy dążyć do zwiększenia aktywności absolwentów przy wypełnianiu kwestionariuszy ankiet. Na spotykaniu ze studentami Dziekan Wydziału Prawa i Prodziekan ds. Dydaktyki omówili procedury wypełniania ankiet zapewniające anonimowość. Samorząd studencki aktywnie włączył się w kampanię promującą wypełnianie ankiet wśród studentów V roku studiów.

W ramach realizacji postulatu dotyczącego zwiększenia liczby zajęć praktycznych, o charakterze ćwiczeniowym i konwersatoryjnym, a także praktyk, dokonano zmian w planach studiów, zorganizowano warsztaty i spotkania z praktykami, aktywizowano Centrum Praktyk Sądowych i Studencką Poradnię Prawną, a także podejmowano działania w ramach ww. projektu „Kuznia Kompetencji studentów Wydziałów Ekonomii i Zarządzania oraz Prawa Uniwersytetu w Białymstoku”.

Szczegółowe uwagi dotyczące poprawy jakości kształcenia zostały przekazane pracownikom dydaktycznym. Zwrócono uwagę, by wymogi realizacji poszczególnych rodzajów zajęć były zgodne z sylabusami przedmiotów i uwzględniały różnice w formie zajęć. Władze dziekańskie na posiedzeniach gremiów wydziałowych oraz na spotkaniach z pracownikami podkreślały wagę jakości kształcenia, stawianych wymogów i relacji prowadzącego zajęcia ze studentami. Z powodu sytuacji epidemiologicznej Rektor UwB zezwolił na prowadzenie zajęć e-learningowych w większym zakresie. Z tego też powodu niemożliwe było zwiększenie liczby egzaminów formie ustnej.

Ze względu na ograniczenia regulaminowe (1 egzamin dziennie) postulat egzaminów wyłącznie w dni weekendowe nie może być zrealizowany, ale egzaminy na studiach niestacjonarnych przeprowadzane są w godzinach popołudniowych.

Zgodnie z propozycją studentów od kolejnego roku akademickiego liczba studentów

w grupie została zmniejszona do 20.

Postulat dotyczący potrzeby informowania studentów o zajęciach dodatkowych i kołach zainteresowań jest od lat realizowany. Informacje o działalności kół naukowych umieszczane są na stronie internetowej Wydziału Prawa oraz mediach społecznościowych. Podobnie, przekazywane są informacje o szerokiej działalności biura karier UwB, którego przedstawiciel – doradca zawodowy w bieżącym roku akademickim miał spotkania ze wszystkim studentami IV roku studiów na kierunku Prawo.

Zgodnie z propozycją studentów zarówno prowadzący zajęcia, jak i opiekunowie kół naukowych będą zachęcać studentów do pisania artykułów naukowych. Jednym z punktów oceny wniosków stypendialnych są osiągnięcia naukowe, w tym publikacja artykułów naukowych.

Rekomendacja UZJK zalecająca raportowanie w rocznym sprawozdaniu sposobu wykorzystania danych uzyskanych z monitorowania różnych obszarów systemu jakości kształcenia została zrealizowana. Informacje o potrzebach studentów z perspektywy absolwentów przyczyniły się do wprowadzenia wskazanych powyżej zmian.

8. MONITOROWANIE RELACJI Z OTOCZENIEM SPOŁECZNO-GOSPODARCZYM W ODNIESIENIU DO PROGRAMU STUDIÓW

Monitorowanie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów³³ nastąpiło na podstawie § 13 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Odbyło się ono poprzez przeprowadzenie w 2020 r. anonimowych badań ankietowych wśród pracodawców dotyczących poziomu zatrudnionych przez nich absolwentów Wydziału Prawa UwB³⁴.

Jak co roku, pisma w sprawie przeprowadzenia badań zostały skierowane, w szczególności, do organów administracji samorządowej (od szczebla wojewódzkiego po gminy w wybranych miejscowościach z woj. podlaskiego), organów administracji rządowej (województwo), organów ścigania (komendy policji szczebla wojewódzkiego i powiatowego,

³³ Decyzja nr 11 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów oraz Decyzja nr 12 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie zasad ankietowania pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia.

³⁴ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród pracodawców z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku” opracowanego na Wydziale Prawa. Stan na 10.09.2020 r. Zob.: Decyzja nr 13 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie wzoru ankiety pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów.

a nawet komisariaty), organów wymiaru sprawiedliwości oraz innych instytucji, np. Straż Graniczna, CBA, ABW itd. Zwrotnie, z potencjalnych miejsc zatrudnienia naszych absolwentów z terenu województwa podlaskiego, otrzymano 55 odpowiedzi. Ocena dokonana przez pracodawców nastąpiła według określonych poniżej kryteriów.

Tabela nr 27. Czynniki decydujące o zatrudnieniu absolwentów Wydziału Prawa UwB w opinii pracodawców

Ocena wiedzy, umiejętności i kompetencji absolwentów decydujących o zatrudnieniu absolwentów	Tak [%]	Nie [%]	Brak odpowiedzi [%]
Posiadana wiedza z zakresu prawa i administracji	100,0	0,0	0,0
Umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce	83,6	12,7	3,6
Umiejętność rozumienia i interpretacji przepisów prawnych	89,0	7,2	3,6
Umiejętność posługiwania się regułami logicznego rozumowania	82,0	9,0	9,0
Znajomość języka obcego	10,9	72,7	14,5
Umiejętność komunikacji interpersonalnej (pracy w grupie)	76,3	14,5	9,0
Dyplom ukończenia studiów na Wydziale Prawa UwB	45,4	43,6	10,9

Jak wynika z tabeli nr 27, czynniki, które, w ocenie pracodawców, zadecydowały o zatrudnieniu absolwentów Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku według częstotliwości wskazań stanowiły:

- posiadana wiedza z zakresu prawa i administracji (100%),
- umiejętności rozumienia i interpretacji przepisów prawnych (89,0%),
- umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce (83,6%),
- umiejętność posługiwania się regułami logicznego rozumowania (82,0%),
- umiejętność komunikacji interpersonalnej (pracy w grupie) (76,3%),
- dyplom ukończenia studiów na Wydziale Prawa (45,4%)
- znajomość języka obcego (10,9%).

Przygotowanie do pracy zawodowej absolwentów Wydziału Prawa UwB (w skali od 2 do 5) pracodawcy ocenili następująco: na ocenę niedostateczną – 0%, dostateczną – 7,2%, na ocenę dobrą – 67,2%, a na ocenę bardzo dobrą – 23,6 %. Odpowiedzi nie udzieliło 1,8% badanych.

Tabela nr 28. Braki w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji u absolwentów Wydziału Prawa UwB w opinii pracodawców

Ocena braków w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji u absolwentów	Tak [%]	Nie [%]	Brak odpowiedzi [%]
Wiedza z zakresu prawa i administracji	5,4	80,0	14,5
Umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce	56,3	36,3	7,2
Umiejętności rozumienia i interpretacji przepisów prawnych	29,0	58,1	12,7
Umiejętność posługiwania się regułami logicznego rozumowania	18,1	69,0	12,7
Znajomość języka obcego	10,9	70,9	18,1
Umiejętność komunikacji interpersonalnej (pracy w grupie)	18,1	70,9	10,9

Jak wynika z tabeli nr 28 brakujące u absolwentów Wydziału Prawa UwB, w ocenie pracodawców, umiejętności i kompetencje, według częstotliwości wskazań stanowiły:

- umiejętność wykorzystania wiedzy w praktyce (56,3%),
- umiejętność rozumienia i interpretacji przepisów prawnych (29,0%),
- umiejętność posługiwania się regułami logicznego rozumowania (18,1%),
- umiejętność komunikacji interpersonalnej (pracy w grupie) (18,1%),
- znajomość języka obcego (10,9%),
- posiadana wiedza z zakresu prawa i administracji (5,4%).

Nieliczni pracodawcy (23,7%) zgłosili uwagi. Postulowali o zwiększenie liczby zajęć praktycznych (20%), nauki prawa budowlanego (1,8%) oraz nauki komunikacji interpersonalnej (1,8%). Sugerowali „więcej inicjatywy dla studentów” (3,6%).

Ponadto, utrzymywanie relacji wydziału i jego studentów z otoczeniem społeczno-gospodarczym polega na współpracy z pracodawcami w ramach działalności wydziałowej rady konsultacyjnej. Podczas spotkań z przedstawicielami Wydziału Prawa, w szczególności, opiniują oni realizację efektów uczenia się zakładanych dla określonego kierunku studiów i przekazują swoje propozycje zmierzające do udoskonalenia jakości kształcenia - a tym samym – do podniesienia poziomu potencjalnych pracowników.

Innym elementem relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest odbywanie przez studentów praktyk zawodowych w różnych organach, instytucjach, firmach. Uzyskanie opinii studentów na temat odbytych praktyk zawodowych³⁵ nastąpiło na podstawie § 1 ust. 10

³⁵ Decyzja nr 14 Dziekana Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie zasad uzyskiwania opinii studentów o odbytych praktykach zawodowych w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Zarządzenia nr 30 Rektora Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 30 września 2016 r. w sprawie studenckich praktyk zawodowych. W związku z tym we wrześniu 2020 r. zostały przeprowadzone anonimowe badania ankietowe wśród studentów Wydziału Prawa UwB dotyczące ich oceny organizacji i realizacji praktyk³⁶. Kwestionariusz ankiety wypełniło 31 osób.

Badani odbyli praktyki, w szczególności, w następujących instytucjach: sądy rejonowe, prokuratury rejonowe, zakłady karne, kancelarie adwokackie, kancelarie radcowskie, komendy wojewódzkie policji, komendy powiatowe policji, Podlaski Oddział Straży Granicznej, urzędy skarbowe, biura rachunkowe, Państwowa Straż Pożarna, Samorządowe Kolegium Odwoławcze, Wojewódzki Sąd Administracyjny i Centrum Praktyk Sądowych.

Ocena dokonana przez studentów nastąpiła według określonych poniżej kryteriów.

Tabela nr 29. Organizacja i realizacja praktyki w opinii studentów

Ocena organizacji i realizacji praktyki	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Brak odpowiedzi
	[%] badanych					
Czy informacje na temat praktyk (ich organizacji i przebiegu) zawarte na stronie internetowej Wydziału Prawa UwB są zrozumiałe i pomocne?	70,91	29,09	0	0	0	0
Czy proces naboru na praktykę prowadzony przez Wydział Prawa UwB był przejrzysty i przyjazny dla studentów?	72,95	19,54	5,00	0	0	2,5
Czy praktyka odbywała się zgodnie z programem i regulaminem praktyk?	87,50	10,00	2,50	0	0	0
Czy miała Pani/miał Pan przydzielonego opiekuna praktyki w instytucji przyjmującej?	85,45	12,04	2,50	0	0	0
Czy instytucja przyjmująca właściwie zorganizowała przebieg praktyki (np.: zapoznała studenta ze strukturą organizacyjną zakładu pracy, z zasadami obiegu dokumentów, z przepisami regulującymi działanie zakładu pracy)?	90,45	7,04	2,50	0	0	0

Jak wynika z tabeli nr 29, studenci bardzo wysoko ocenili poziom organizacji i realizacji praktyk. 100% badanych uznała, że informacje na temat praktyk zawarte na stronie

³⁶ Informacje z tego zakresu pochodzą z opracowania wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów Wydziału Prawa z wykorzystaniem kwestionariusza „Ankieta oceny praktyk zawodowych” opracowanego na Wydziale Prawa. Stan na 10.09.2020 r.

internetowej Wydziału Prawa UwB są zrozumiałe i pomocne. Według większości praktyka odbywała się zgodnie z jej programem i regulaminem (97,5%), a instytucja przyjmująca właściwie zorganizowała jej przebieg (97,49%). Większość praktykantów miała przydzielonego opiekuna w instytucji przyjmującej (97,4%). Uznano, że proces naboru na praktykę prowadzony przez Wydział Prawa UwB był przejrzysty i przyjazny dla studentów (ok. 92,49%). Tylko nieliczni byli niezadowoleni z organizacji i realizacji praktyki.

Tabela nr 30. Rezultaty praktyk w opinii studentów

Ocena rezultatów praktyki	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Trudno powiedzieć	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Brak odpowiedzi
	[%] badanych					
Czy praktyka pozwoliła Pani/Panu na zapoznanie się ze sferą techniczno-organizacyjną instytucji przyjmującej (np. poznanie struktury instytucji i przepisów regulujących jej działanie)?	87,95	9,54	2,50	0	0	0
Czy praktyka pozwoliła Pani/Panu na zapoznanie się ze sferą merytoryczną instytucji przyjmującej (np. przygotowywanie projektów pism i rozstrzygnięć w ramach prowadzonych postępowań)?	82,95	14,54	2,50	0	0	0
Czy praktyka spełniła Pani/Pana oczekiwania?	83,40	7,04	9,54	0	0	0
Czy wystąpiły czynniki utrudniające realizację praktyk?	9,09	0	0	16,59	69,31	5,00

Jak wynika z tabeli nr 30, zdecydowana większość studentów bardzo wysoko oceniła rezultaty odbytych przez nich praktyk. Uznali oni, że pozwoliły one na zapoznanie się ze sferą techniczno-organizacyjną instytucji przyjmującej oraz umożliwiły zapoznanie się z jej sferą merytoryczną (po 97,49%). Spełniły też oczekiwania studentów (90,44%). W niewielkim zakresie wystąpiły czynniki utrudniające realizację praktyk (9,09%). Tylko nieliczni byli niezadowoleni z rezultatów odbytych przez nich praktyk.

Około 10% studentów zgłosiło uwagi i opinie na temat praktyk. Podkreślali, że z powodu epidemii najczęściej odbywali ją zdalnie. Nie mieli zastrzeżeń, a instytucje, w której praktykowali uznali za bardzo dobre miejsce.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Jak, co roku, w ocenie ankietowanych pracodawców istotnym czynnikiem

decydującym o zatrudnieniu absolwentów Wydziału Prawa jest posiadana przez nich wiedza. Zasadniczo dobrze oceniają ich umiejętności i kompetencje niezbędne do pracy zawodowej.

Studenci odbywający praktyki w otoczeniu społeczno-gospodarczym pozytywnie ocenili poziom organizacji i realizacji praktyk, w tym zdalnych.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

W celu realizacji rekomendacji WZJK z poprzedniego roku akademickiego dotyczącej zwiększenia aktywności pracodawców przy wypełnianiu kwestionariuszy ankiet odbywają się rozmowy z ich przedstawicielami. Następuje to w ramach Wydziałowej Rady Konsultacyjnej, a także na bieżąco, przy okazji spotkań i konferencji.

Postulat „wprowadzenia zwiększenia liczby zajęć praktycznych” został zrealizowany częściowo. Praktycy mogą spotykać się z potencjalnymi praktykantami podczas wydarzeń z ich udziałem organizowanych na Wydziale Prawa UwB. Studenci podczas odbywania praktyki są zdani na organizację pracy (a więc i na stopień zainteresowania praktykantem) instytucji przyjmującej. Studenci mają szerokie możliwości wyboru miejsca odbywania praktyk, w zależności od swoich możliwości (a czasem również w zależności od wyników osiągniętych na studiach).

Propozycja wprowadzenia przedmiotu Prawo bankowe została zrealizowana. Został on wprowadzony jako przedmiot do wyboru na V roku kierunku Prawo.

Postulat „wzmocnienia praktycznej nauki pisania pism procesowych oraz nauki języków obcych” został zrealizowany. W planie studiów prawniczych przewidziane są takie przedmioty jak: Sporządzanie pism procesowych w sprawach karnych, Sporządzanie pism procesowych w sprawach cywilnych, Sporządzanie pism procesowych w sprawach administracyjnych, Sporządzanie wniosków grantowych, Metodologia rozwiązywania kasusów (Case Law), Projektowa metoda pracy, Przygotowanie do egzaminów na aplikacje prawnicze, Alternatywne metody rozwiązywania sporów. W nowym planie studiów studenci mogą realizować obowiązkowy lektorat z języka angielskiego w formie kursu realizowanego do wyboru w latach od II do IV roku studiów.

Postulat wydłużenia okresu praktyk nie został zrealizowany. Owo wydłużenie nie jest możliwe z uwagi na realizację zajęć akademickich. Student może samodzielnie zorganizować praktyki w większym wymiarze.

Rekomendacja UZJK zalecająca raportowanie w rocznym sprawozdaniu sposobu wykorzystania danych uzyskanych z monitorowania różnych obszarów systemu jakości kształcenia została zrealizowana. Informacje o potrzebach pracodawców i praktykantów oraz

ich propozycje wpływają na zmiany w programach studiów i większe upracticznienie wielu zajęć.

9. MONITOROWANIE KARIER ZAWODOWYCH ABSOLWENTÓW

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów odbywa się na podstawie § 14 Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. Badania ankietowe z tego zakresu prowadzi Dział Spraw Studenckich, Sekcja – Biuro Karier przy pomocy ankiety internetowej (CAWI) udostępnionej przez Uniwersytecki System Obsługi Studentów (USOS) za pomocą serwisu Ankieter. Jego rezultatem jest opracowanie p.t.: „Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2018/2019. Raport z badań.”

Jak ustalono, w badaniu absolwentów Wydziału Prawa w okresie styczeń - marzec 2020 r. (tj. po upływie 6-9 mies. od ukończenia studiów) uczestniczyły 144 osoby (spośród 824)³⁷. Według zbiorczych danych w rezultacie badań ustalono, że ponad połowa badanych absolwentów (52%) nie miała większych problemów z pogodzeniem pracy i studiów. Prawie co piąty pracujący ankietowany miał z tym większe problemy. Największym problemem, z jakim musieli się zmierzyć respondenci, którzy jednocześnie studiowali i pracowali, były niedogodne godziny zajęć, które wiązały się z długimi przerwami pomiędzy zajęciami lub pojedynczymi zajęciami w ciągu dnia (52 wskazania). Absolwenci także wspominali o dużej odległości, jaka dzieliła miejsce pracy i uczelnię (25 wskazań). Prawie połowa absolwentów Wydziału Prawa znalazła zatrudnienie, które odpowiada kierunkowi studiów, na którym się kształcili. Dokładnie 39% absolwentów znalazło pracę w zawodzie, która nie odpowiada wiedzy ani kwalifikacjom, które zdobyli podczas studiów. Tylko co piąty absolwent wykorzystuje umiejętności w pracy, które zdobył podczas studiów. Więcej niż połowa badanych nie używa kompetencji, które wykształcili na zajęciach. Najwięcej osób znalazło pracę przeglądając oferty z Internetu (63 wskazań), wysyłając/zanosząc CV bezpośrednio do wybranego pracodawcy (34 wskazania) lub szukając przez znajomych (32 wskazania). Ze względu na specyfikę kształcenia na Wydziale Prawa dość duży wskaźnik znajdowania pracy jest także przy przeglądaniu Biuletynu Informacji Publicznej (23 wskazania). Zdecydowana większość badanych (63%) nie miała trudności ze znalezieniem pracy. Większość ankietowanych, którzy mieli trudności w poszukiwaniu pracy skarżyli się przede wszystkim

³⁷ Z opracowania Biura Karier pt.: "Badanie Losów Absolwentów Uniwersytetu w Białymstoku rocznika 2016/2017 (3 lata po ukończeniu studiów). Raport z badań", Białystok, maj – czerwiec 2020, s. 138 wynika, że w badaniach wzięło udział 114 absolwentów.

na brak ofert na lokalnym rynku pracy (35 wskazań), brak doświadczenia (27 wskazań) oraz na nieatrakcyjne warunki zatrudnienia (24 wskazań). Większość badanych (60%) zadeklarowała zmianę miejsca zamieszkania ze względu na zatrudnienie. Ponad połowa badanych (52%) dobrze lub bardzo dobrze wspomina praktyki. Inne zdanie ma dokładnie 24% badanych. Większość absolwentów Wydziału Prawa (57%) jest zdania, że ich studia nie przygotowały ich pod względem praktycznym do wykonywania zawodu. Dokładnie 14% badanych skorzystało na zajęciach i nabyło umiejętności praktyczne, które są im potrzebne do wykonywanej pracy. Dokładnie 42% ankietowanych jest usatysfakcjonowanych z powodu wiedzy i informacji przekazywanych podczas zajęć i są zdania, że te są im przydatne w wykonywanym zawodzie. Mniej niż 20% twierdzi, że studia pod względem teoretycznym nie przygotowały ich do pracy, jaką po ich kierunku mogli wykonywać. Nieco więcej niż 1/4 badanych jest zdania, że ukończone studia nie pomogły im w rozwinięciu umiejętności specjalistycznych związanych z kierunkiem studiów. Dokładnie 40% jest zdania, że studia pomogły im wypracować potrzebne kompetencje przydatne w zawodzie. Zdecydowana większość ankietowanych (62%) jest zdania, że podczas studiów nie zwiększyli swoich kompetencji w zakresie posługiwania się językami obcymi. Dokładnie 16% jednak twierdzi, że okres na uczelni pozytywnie wpłynął na poprawę ich umiejętności lingwistycznych, jeśli chodzi o języki obce. Umiejętności informatyczne dla absolwentów Wydziału Prawa nie były tymi, które podczas studiów mogli podszkolić. Tak uważa zdecydowana większość badanych (71%). Tylko 14% ankietowanych ma na ten temat inną opinię. Respondenci pozytywnie oceniają rozwinięcie umiejętności interpersonalnych. Jednak nie jest to aż tak zdecydowana opinia. Uważa tak dokładnie 40% badanych. Tylko o 9 punktów procentowych mniej uzyskała opinia przeciwna. Dość duża liczba absolwentów (29%) nie ma jednoznacznego zdania na ten temat. Zdecydowanie większa część badanych nie angażowała się w życie studenckie podczas studiów (78 wskazań). Dokładnie 46 badanych działało w kołach naukowych, 26 należało do organizacji pozarządowych, a 21 do organizacji studenckich. Prawie 40% ankietowanych jest zdania, że studia spełniły pokładane w nich oczekiwania. Respondentów rozczarowanych studiami jest 27%. Większość absolwentów (65%) będzie starać się dalej zdobywać edukację po ukończeniu studiów. Najwięcej badanych, tj. 61 weźmie udział w zawodowych, specjalistycznych lub doszkalających kursach i szkoleniach. Dokładnie 43 ankietowanych ukończy studia podyplomowe, a 30 - uzupełniające studia magisterskie. Najwięcej badanych, tj. 61 weźmie udział w zawodowych, specjalistycznych lub doszkalających kursach i szkoleniach. Dokładnie 43 ankietowanych ukończy studia

podyplomowe, a 30 - uzupełniające studia magisterskie. Zdecydowana większość absolwentów Wydziału Prawa UwB (61%) zdecydowałaby się ponownie skorzystać z oferty Uniwersytetu w Białymstoku. Z tych badanych ponad 30% powtórnie obraliby ten sam kierunek studiów.

Wnioski (rekomendacje dla WZJK):

Zasadniczo, absolwenci nieźle sobie radzą na rynku pracy. Wskazują jednakże na różne trudności, w tym występujące na rynku lokalnym.

Realizacja rekomendacji WZJK oraz UZJK z poprzedniego roku akademickiego:

Niedostępność kompletnych danych wynikająca z niewielkiej liczby badanych uniemożliwia dokonanie dogłębnej analizy karier zawodowych absolwentów. Pożądane są dalsze wysiłki na rzecz zwiększania udziału absolwentów w badaniu, dzięki czemu możliwe będzie zachowanie jego reprezentatywności.

Rekomendacja UZJK zalecająca raportowanie w rocznym sprawozdaniu sposobu wykorzystania danych uzyskanych z monitorowania różnych obszarów systemu jakości kształcenia została zrealizowana. Informacje o problemach i sukcesach absolwentów na rynku pracy będą przedmiotem spotkań z pracodawcami.

10. INNE AKTYWNOŚCI PODEJMOWANE NA RZECZ DOSKONALENIA PROCESU KSZTAŁCENIA NA WYDZIALE PRAWA W ROKU AKAD. 2019/2020

Zgodnie z rekomendacją UZJK z poprzedniego roku akademickiego zalecającą raportowanie w rocznym sprawozdaniu przyjętych procedur dotyczących systemu jakości kształcenia należy stwierdzić, że w roku akad. 2019/2020 w związku z realizacją Uchwały nr 2614 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia zasad działania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uniwersytecie w Białymstoku na Wydziale Prawa zostały opracowane procedury dotyczące wszystkich aspektów jego funkcjonowania. Przyjęły one postać 14 decyzji dziekana i jednej uchwały:

1. Decyzja nr 4 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w *sprawie procedury monitorowania kompetencji i doświadczenia oraz kwalifikacji nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami i doktorantami*
2. Decyzja nr 5 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w *sprawie procedury monitorowania i doskonalenia procesu kształcenia, w tym monitorowania programu studiów*

3. Decyzja nr 6 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na podstawie hospitacji
4. Decyzja nr 7 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów
5. Decyzja nr 8 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury wsparcia dla studentów, doktorantów i uczestników studiów podyplomowych w procesie uczenia się na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku
6. Decyzja nr 9 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania mobilności studentów i doktorantów oraz stopnia umiędzynarodowienia kształcenia
7. Decyzja nr 10 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury uzyskiwania opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów
8. Decyzja nr 11 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie procedury monitorowania relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów
9. Decyzja nr 12 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie zasad ankietowania pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia
10. Uchwała nr 3472 Rady Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 7 lutego 2020 r. w sprawie zasad ankietowania uczestników studiów podyplomowych w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia
11. Decyzja nr 13 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie wzoru ankiety pracodawców o poziomie zatrudnionych absolwentów
12. Decyzja nr 14 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie zasad uzyskiwania opinii studentów o odbytych praktykach zawodowych w ramach wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia
13. Decyzja nr 15 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie systemu weryfikacji końcowych efektów uczenia się
14. Decyzja nr 16 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie przeprowadzania oceny w zakresie wypełniania przez nauczyciela akademickiego obowiązków związanych z kształceniem realizowanych w innej jednostce organizacyjnej

15. Decyzja nr 17 Dziekana Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 10 lutego 2020 r. w sprawie *przeprowadzania ankietyzacji, opracowania wyników badań ankietowych i ich wykorzystania w procesie doskonalenia jakości kształcenia.*

Ponadto, przemodelowana i uaktualniona została strona internetowa wydziału przedstawiająca zadania, strukturę i skład osobowy wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Białystok, 03.11.2020 r.